

Håndbog for European Peer Reviews i grundlæggende erhvervsuddannelser

Håndbog for European Peer Reviews i grundlæggende erhvervsuddannelser

Redaktion

Maria Gutknecht-Gmeiner

Udviklergruppen

Maria Gutknecht-Gmeiner

Lorenz Lassnigg

Eduard Stöger

Willem de Ridder

Peter Stramm

Elisabeth Stramm

Leena Koski

Bill Stalker

Rick Hollstein

Giorgio Allulli

Ole Bech Kristensen

Oversættelse

Søren Jørgensen

Tryksted

Öibf – Österreichisches Institut für Berufsbildungsforschung

Austrian Institute for Research on Vocational Training

Biberstr 5

1010 Vienna

Austria

Phone +43 1 310 33 34-0

Email: oiempf@oiempf.at

www-oiempf.at

Peer Review as an Instrument for Quality Assurance and Improvement in Initial VET

Leonardo da Vinci projekt AT/04/C/F/TH 82 000

Dette projekt er finansieret med støtte fra den europæiske Kommission. Denne publikation afspejler kun forfatterens synspunkter og Kommissionen kan ikke holdes ansvarlig for enhver brug af indholdet.

Indhold

I. Indledning	1
I.1 Hvad er Peer Review?	1
I.2. Hvorfor Peer Review? Fordele og udbytte ved Peer Review som et instrument til kvalitetssikring og udvikling.....	1
I.3. Hvad er målene og principperne for European Peer Review proceduren?.....	1
I.4. European Peer Review og den fælles ramme for kvalitetssikring	3
I.5. European Peer Review og inddragelse af kønsaspektet	3
I.6. Hvem kan anvende European Peer Review proceduren?	5
I.7. Interessenternes rolle i European Peer Review proceduren.....	5
I.8. Dokumentation af European Peer Review	5
II. European Peer Review Proceduren – Oversigt	6
II.1. Koordination og organisering af European Peer Review	6
II.2. Fire faser af et European Peer Review	7
II.3. Anslået tid nødvendig til European Peer Review	8
II.4. Oversigt: tidsplan og ansvarsområder i EuropeanPeer Review.....	9
III. European Peer Review Procedure – Forberedelse (Fase 1)	12
III.1. Opstart.....	12
III.2. Udvælge og invitere Peer Teamet.....	14
III.3. Selv-evaluering og Selv-Rapportering.....	15
III.4. Forberedelse af Peer Besøget	16
IV. European Peer Review proceduren – Peer Besøg (Fase 2)	19
IV.1. Hvad sker der under Peer Besøget?	19
IV.2. Indsamling af data.....	19
IV.3. At analysere data	20
IV.4. Bedømmelse og feedback	21
IV.5. At leve op til kvalitets-standarder	22
IV.6. Varighed af Peer Besøget.....	23
IV.7. Peer Besøgets elementer	23
V. European Peer Review Proceduren – Peer Review Rapport (Fase 3)	26
V.1. Strukturen på Peer Review Rapporten	26
V.2. Principper for skrivning af Peer Review Rapporten	27
V.3. Fra Peer Besøget til den endelige Peer Review Rapport	27
VI. European Peer Review Proceduren – Omsæt Planer til Handling (Fase 4)	28
VI.1. Hvordan man får resultaterne af Peer Review til at give mening.....	28
VI.2. Hvordan man forbereder procedurer til forandring.....	28
VI.3. Hvordan kommer man videre - systematisk metode til forandringsprocedurer.....	29

VII. Kvalitetsområder	31
VII.1. Kvalitet i EUD-udbuddet og definitionen af Kvalitetsområder	31
VII.2. Relation mellem de Europæiske Kvalitetsområder for EUD-udbydere og Institutionelle nationale rammer	31
VII.3. Fjorten Europæiske Kvalitetsområder for EUD-institutioner	32
VII.4. Kvalitetsområderne og CQAFs Kvalitetssikringmodel	33
VII.5. Hvordan Kvalitetsområderne er fastlagt.....	33
VIII. Peers	35
VIII.1. Hvem er en Peer?.....	35
VIII.2. Kerneopgaver for Peers.....	35
VIII.3. S sammensætning af Peer Teamet.....	35
VIII.4. Roller i et Peer Team	36
VIII.5. Nødvendige kompetencer og ekspertiser hos Peers	37
VIII.6. At ansøge om at blive Peer.....
VIII.7. Forberedelse og uddannelse af Peers.....	38
VIII.8. Bindeled til Peer Review Facilitatoren	38
IX. Litteratur, ressourcer og kilder	40
IX.1. Litteratur	40
IX.2. Website	41
IX.3. Rapporter fra LdV-projektet "Peer Review in initial VET"	42
X. Ordliste	43
XI. Liste over Partnere i LdV Projektet "Peer Review in initial VET"	48

I. Indledning

I.1 Hvad er Peer Review?

Peer Review er en form for ekstern evaluering, hvor målet er at understøtte den evaluerede uddannelsesinstitution indsats for kvalitetssikring og kvalitetsudvikling.

En ekstern gruppe af eksperter, kaldet Peers, bliver inviteret til at bedømme kvaliteten på forskellige områder af institutionen, såsom kvaliteten af uddannelsestilbuddet i enkelte afdelinger af hele organisationen. Under evalueringsprocessen besøger gruppen af Peers den institution, der skal reviews.

Peers skal være eksterne, men være ansat i et lignende miljø og have specifik professionel ekspertise og viden om det evaluerede emne. De skal være uafhængige "personer på samme niveau" som de personer hvis ydelser skal reviews.

I.2 Hvorfor Peer Review?

Fordele og udbytte ved Peer Review som et instrument til kvalitetssikring og udvikling

Europæiske udbydere af EUD kan forvente at få udbytte af et Peer Review, som det foreslås i denne håndbog, i form af

- kritisk men samtidig positiv feedback på kvaliteten af deres EUD-tilbud fra kolleger på området,
- en ekstern synsvinkel,
- sikkerhed for kvalitet i deres tilbud,
- eksponering af deres stærke sider og opmærksomhed om god praksis,
- styrket ansvarlighed overfor interessenter,
- afsløring af blinde punkter og svagheder,
- rådgivning og erfaring af god praksis hos Peers,
- engagement i gensidig læring sammen med Peers,
- etablering af netværk og samarbejde med andre EUD udbydere, samt
- en ekstern evalueringsrapport om kvaliteten af deres uddannelser for en relativt overkommelig pris.

I.3 Hvad er målene og principperne for European Peer Review proceduren?

I.3.1 Generelle mål og principper

I samklang med projektets formål skitseret ovenfor, er de generelle mål for European Peer Review proceduren

- at fremme kvalitetssikring og udvikling,
- at styrke gennemsigtighed og sammenlignelighed af kvalitet for EUD i Europa gennem en fælles europæisk standard, samt
- at understøtte ligestilling.

Vigtige karakteristika og specifikke krav til proceduren er

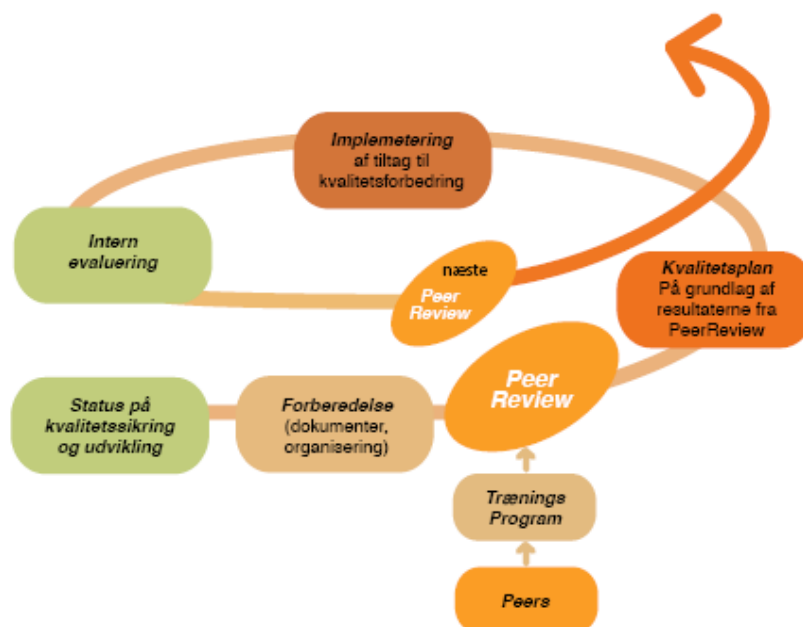
- fokus på de mennesker der deltager, samt deres interesser og behov,
- objektivitet og uvildighed hos Peers,
- gennemsigtighed i alle dele af proceduren for alle deltagere,
- regler om fortrolighed og anvendelse af resultater opstilles på forhånd og overholdes af alle involverede,
- forebyggelse af interessekonflikter og direkte konkurrence mellem Peers (og den institution de kommer fra) og den reviewede institution,
- tilskyndelse til åbenhed, integritet og oprigtighed som en betingelse for gensidig læring,
- bevidsthed om kulturelle påvirkninger både på erhvervsuddannelser og uddannelsesudbud og på evaluering, særligt når det gælder tværnationale Peer Reviews,
- tilskyndelse til en spørgende og kritisk holdning både hos Peers og den reviewede institution, samt
- udformning og implementering af Peer Review, ikke som en teknisk og bureaukratisk procedure, men som en dynamisk og motiverende proces, som både den reviewede institution og Peers drager nytte af.

I.3.2 European Peer Review som en frivillig og formativ evalueringsprocedure

European Peer Review proceduren er udviklet til frivillig brug for EUD udbydere/institutioner. Den har en formativ, udviklings-orienteret funktion og lægger særlig vægt på tilskyndelse til fortsatte kvalitetsforbedringer.

European Peer Review hjælper EUD udbyderen/institutionen med at klarlægge "status quo" hvad angår uddannelsestilbud af høj kvalitet, foruden at anwise værdifulde forslag og anbefalinger til forbedringer. Således er de primære adressater for European Peer Review proceduren de reviewede EUD udbydere selv. Det vigtigste fokus for proceduren, som beskrives i denne Manual er at anspre til fortsat kvalitetsudvikling.

Figur 1: Fortsat kvalitetsforbedring med Peer Review

European Peer Review proceduren er i overensstemmelse med Common Quality Assurance Framework (CQAF) udarbejdet af den Tekniske Arbejdsgruppe (TWG) om kvalitet i EUD (Technical Working Group 'Quality in VET' 2003 og 2004) og vedtaget af Det Europæiske Råd i 2004.

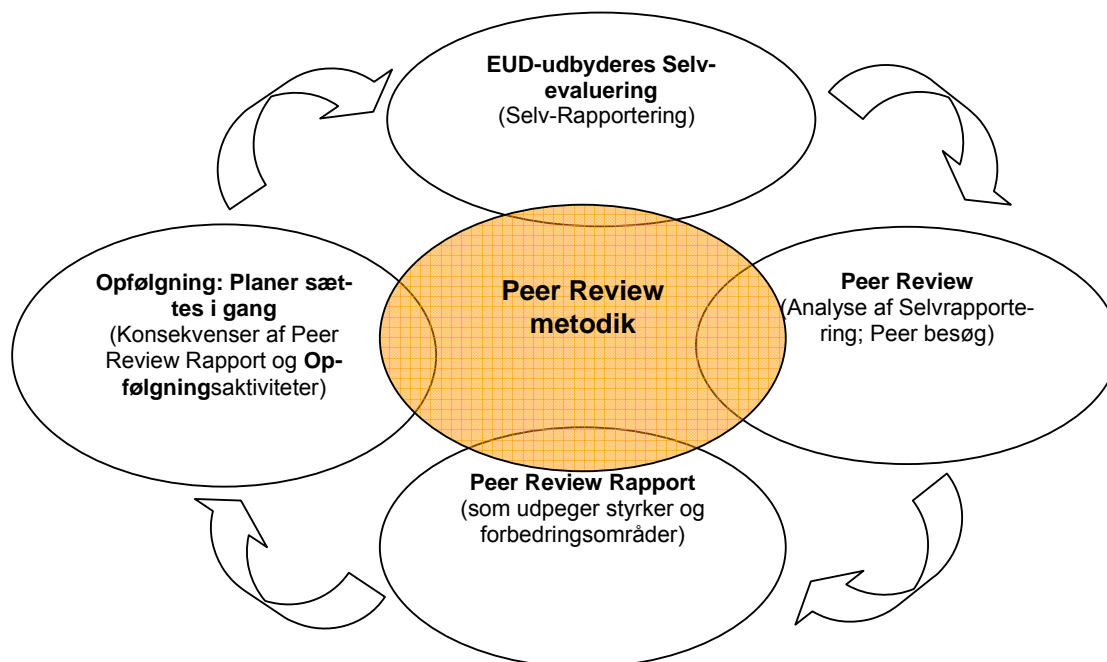
I.4 European Peer Review og den fælles ramme for kvalitetssikring

Peer Review proceduren som beskrives i denne Manual er i overensstemmelse med Common Quality Assurance Framework (CQAF) udarbejdet af den Tekniske Arbejdsgruppe (TWG) om kvalitet i EUD (Technical Working Group 'Quality in VET' 2003 og 2004) og vedtaget af Det Europæiske Råd i 2004.

Indenfor denne ramme kan Peer Review implementeres som en ny metode til sikring og forbedring af kvalitet. Den kan bruges til større interne evalueringer såvel som til ekstern monitorering af kvaliteten i EUD tilbuddet. Kvalitetskriterier og indikatorer hertil er blevet foreslået til relevante kvalitetsområder.

Kvalitetssikringsmodellen formuleret af TWG iagttages indenfor Peer Review metodikken. Dens elementer omfatter kvalitetsledescirklen, som kendes fra planer for kvalitetsledelse på højt niveau. European Peer Review kan som en systematisk procedure vises således:

Figur 2: CQAFs og Peer Reviews Kvalitetssikringsmodel

I.5 European Peer Review og inddragelse af kønsaspektet

Inddragelse af kønsaspektet er et overordnet princip i European Peer Review proceduren.

Peer Review processen bør bidrage til at ophæve eksisterende ulighed og fremme ligestillingen mellem kvinder og mænd i med hensyn til erhvervsfrekvens og fordelingen af ressourcer, goder, opgaver og ansvar i erhvervsuddannelserne samt i det private og offentlige liv (i overensstemmelse med Artikel 2 og 3 i Amsterdam-traktaten 1999). En analyse af den værdi og opmærksomhed der tildeles "typisk" mandlige og kvindelige behov, roller, adfærd og interesser bør være udgangspunktet for en undersøgelse af hvordan kønnes stereotyper og ulighed er socialt konstruerede og styrkes af formelle og uformelle strukturer og handlemønstre. Alle tiltag og aktiviteter skal vurderes grundigt med hensyn til deres potentiale for at styrke kritisk refleksion og forandring. Således er selvrefleksion hvad angår kønsspørgsmål hos alle involverede i Peer Review en forudsætning for inddragelse af kønsaspektet i European Peer Review.

De følgende kønskriterier og kvalitetsstandarder skal overholdes i European Peer Review proceduren:

- Inddragelse af kønsaspektet bør foregå på alle stadier og niveauer i Peer Review proceduren.
- Kønsopmærksomt sprogbrug skal anvendes i alle rapporter og under Peer Reviews.
- Indsamlede data skal opdeles efter køn for at repræsentere kvinder og mænd (kvindelige og mandlige elever og studerende; kvindelige og mandlige ansatte).
- En kønsspecifik analyse af Kvalitetsområderne bør foretages i Selv-Rapporteringen og i Peer Review processen.
- En Peer med køns-ekspertise (som yderligere kompetence) bør være i Peer Review teamet. Sammensætningen af teamet bør afspejle en passende fordeling af kvinder og mænd. Uddannelsesbehov i forhold til køn og inddragelse af kønsaspektet skal identificeres og opfyldes før et Peer Review.
- Under Peer Review, skal kønsfordeling overvejes ved sammensætning af interview-grupper, i forberedelse og udførelse af interviews og observationer (kønsopmærksom formulering af spørgsmål og kriterier for interviews/observationer, kønsopmærksomt sprogbrug og adfærd under interviews og observationer) samt i analyser (undgå kønsstereotyper i bedømmelse, etc.).
- Hvis budgetter undersøges, bør en kønsspecifik analyse af skolens budget samt uddannelsesbudgettet udføres.

Før et Peer Review gennemføres, bør der udføres en kønsspecifik analyse på

- EUD institutionen – hvilke rettigheder, ressourcer, deltagelse, værdier og normer er relateret til køn (kønsopdelte kvantitative data, om muligt også kvalitativ vurdering),
- review-teamet – sammensætning, uddannelsesbehov i forhold til køn og inddragelse af kønsaspektet,
- Selv-Rapporteringen – kønsspecifik analyse af dækkede områder, sprogbrug.

Hvis der planlægges tiltag for at modvirke forskelsbehandling af kønnene, bør der udføres en kønsspecifik konsekvensanalyse udføres. Kønsspecifik konsekvensanalyse vil sige, at kønsrelevante kriterier bruges til at bedømme den nuværende situation og tendens, og sammenligne den med den udvikling, som indførelsen af den påtænkte politik forventes at resultere i. En kønsspecifik konsekvensanalyse bør udføres på et tidligt tidspunkt, så snart det er erkendt at review-processen har konsekvenser for kønsrelationerne. Kriterier for kønsspecifik konsekvensanalyse er forskellene mellem mænd og kvinder i forhold til deltagelse, ressourcer, normer, værdier og rettigheder.

Inddragelse af kønsaspektet kan også vælges som et Kvalitetsområde for European Peer Review.

➔ **En checkliste for Inddragelse af kønsaspektet i politikindikatorer** findes i Værktøjskassen.

I.6 Hvem kan anvende European Peer Review proceduren?

Den primære målgruppe for European Peer Review proceduren er udbydere af grundlæggende EUD i Europa med erfaring i kvalitetssikring og udvikling. Det mindste erfaringsgrundlag, der kan anbefales som basal forudsætning for at udføre et Peer Review er at en EUD udbyder tidligere har gennemgået en selv-evalueringsproces mindst én gang.

Hvad menes der med udtrykkene "EUD-institutioner og/eller udbydere af grundlæggende erhvervsuddannelser (EUD)"?

I Peer Review Manualen bruges udtrykkene "EUD-institution" og "EUD-udbyder" synonymt. De omfatter de institutioner, der er ansvarlige for kvalitetssikring og udvikling, primært på skole, niveau men også på den styrende institutions niveau, hvis det er her kvalitetssikring og udvikling foregår eller koordineres.

I.7 Interessenternes rolle i European Peer Review proceduren

Involvering af forskellige relevante interessentgrupper i hele review-processen kan varmt anbefales. Interessenter for EUD er alle de mennesker der arbejder og uddanner sig hos en udbyder af EUD: lærere, lærere, administrativt personale; samarbejdspartnere til EUD udbyderen; forældre; beståede elever og studerende; skoler hvis beståede elever og studerende har adgang til grundlæggende EUD, foruden institutioner for videregående uddannelse; potentielle arbejdsgivere og arbejdsmarkedet; uddannelsesmyndigheder, arbejdsmarkedets parter og hele samfundet.

Det skal påpeges at der skal tages specielt hensyn til firmaer som samarbejdspartnere indenfor EUD (læreforhold, praktikpladser osv.) og fremtidige arbejdsgivere.

Interessenter kan være interviewpartnere, både under selv-evalueringen og Peer Review. De kan også bruges som Peers hvis deres særlige erfaring og know-how bidrager til processen. Desuden kunne (grupper af) interessenter også være interesseret i resultaterne af Peer Review (f.eks. Peer Review Rapporten).

I.8 Dokumentation af European Peer Review

I.8.1 European Peer Review Portfolio

Alle relevante dokumenter fra European Peer Review bør samles af EUD udbyderen i et European Peer Review Portfolio. European Peer Review Portfolio skal indeholde Start-off Information Sheet, Selv-Rapporteringen, Peer Review Rapporten, og andre vigtige dokumenter samlet under Peer Review processen. I Leonardo Projektet "Peer Review in initial VET" blev portfoliet afsluttet med et certifikat.

I.8.2 European Peer Review certifikatet

Koordinatoren af Leonardo da Vinci projektet "Peer Review in initial EUD" har i samarbejde med projektets styregruppe udstedt et European Peer Review certifikat til EUD udbydere, som har fuldført et Peer Review i overensstemmelse med de anførte krav i denne håndbog.

II. European Peer Review Proceduren – Oversigt

II.1 Koordination og organisering af European Peer Review

Peer Reviews kan organiseres på forskellige måder – afhængigt af 1) de tilgængelige netværk, 2) ressourcer (personel og økonomi), og 3) behov og krav fra EUD-udbydere.

Et **envejs Peer Review** kan udføres af en EUD-udbyder, som ønsker at indhente ekstern feedback fra Peers, og som har i sinde at netværke med andre EUD-udbydere på en ad hoc og spontan måde ved brug af eksisterende kontakter. Der behøver ikke være yderligere samarbejde mellem den reviewede EUD-udbyder og de EUD-udbydere Peers kommer fra.

Gensidige Peer Reviews imellem to EUD-udbydere er også mulige. Disse kræver stærkere og mere vedholdende samarbejde.

For det meste bliver **Peer Reviews** udført i et **netværk** på tre eller flere partnere. Netværkene eksisterer enten allerede eller bliver oprettet med det formål at udføre Peer Reviews. Dette udvider normalt samarbejdet fra en engangs-aktivitet til mere omfattende netværksarbejde: Almindelige forberedende aktiviteter såsom udvælgelse af Peers, uddannelse, sammensætning af Peers og EUD-udbydere osv. kan påbegyndes, såvel som almindelig rapporterings- og observations-planlægning. Et Peer Review netværk vil normalt også være enige om almindelige retningslinjer og indikatorer. Alt dette involverer et mere stabilt netværk og fordrer passende strukturer og tilstrækkelige ressourcer. Sidegevinsten ved netværks-metoden kan være

- synergier i forhold til udførelsen af Peer Review imellem EUD-udbydere i netværket,
- en udvidelse af antallet og institutionelle baggrunde af mulige Peers,
- en bredere ekstern anerkendelse af Peer Review (som vil være helt accepteret, i det mindste indenfor netværket)
- en større chance for mulige spin-offs hvad angår videre samarbejds-aktiviteter udover Peer Review.

Hvis Peer Reviews skal gennemføres i et større netværk, vil et **koordineringsorgan** blive nødvendigt for at sikre Peer Reviews af høj kvalitet og effektiv koordinering af netværks-medlemmerne. Denne funktion kan også varetages af en af EUD-udbydere i netværket. Opgaverne for dette koordineringsorgan omfatter – for eksempel – at lede netværket, at koordinere udviklingen af almindelige procedurer (retningslinjer og indikatorer), at yde støtte og rådgivning til de individuelle EUD-udbydere, udvælge og uddanne Peers, og koordinere og observere Peer Reviews.

Det er grunden til at opgaverne og ansvarsområderne for et koordineringsorgan også er ridset op i European Peer Review proceduren.

→ European Peer Review i praksis: koordinering af Peer Reviews i netværket

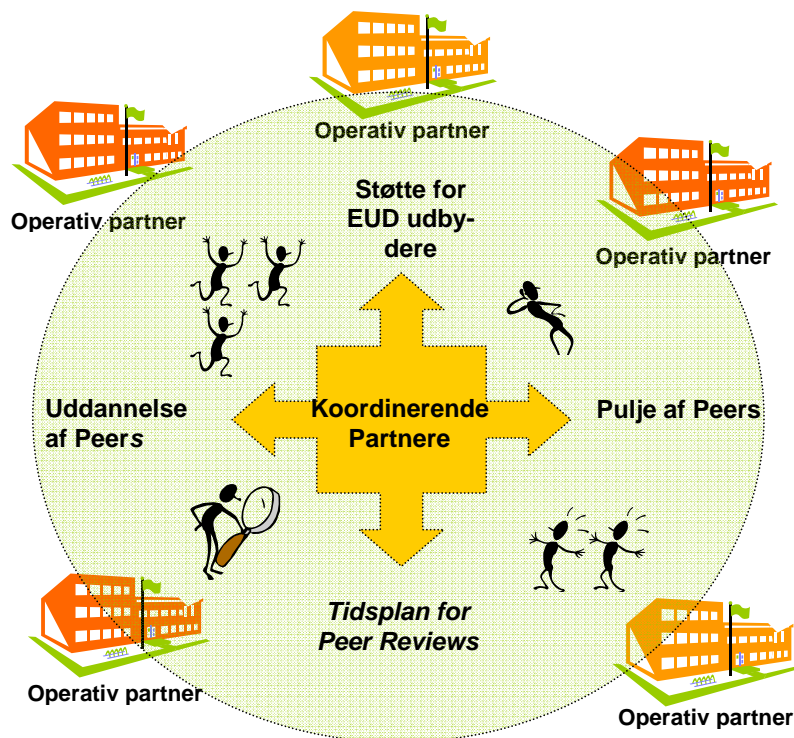
De prøve-Peer Reviews, der blev gennemført i LdV projektet "Peer Review in initial VET", var baseret på et netværk af 14 operative partnere. Processen blev koordineret og observeret af fire institutioner der var ansvarlige for forsøgsfasen indenfor den overordnede projektledelses-struktur:

- **öibf** (Austrian Institute for Research on Vocational Training) og **FNBE** (Finnish National Board of Education) var ansvarlige for **at koordinere og observere Peer Reviews**;
- **Universitetet i Pécs** var partner med ansvar for at behandle **Peer Ansøgninger** og etablere en **Peers database** for projektet;¹
- **Aberdeen College** leverede og administrerede en web-baseret uddannelse for Peers.

¹ Denne database bliver nu udvidet til et **European Peer Register** af **öibf**.

Desuden fik de operative partnere i løbet af forsøgsfasen assistance af de **nationale koordinerende partnere** i netværket i lande med flere end én operativ partner.

Figur 3: Peer Review i partner netværket i projektet "Peer Review in initial VET"

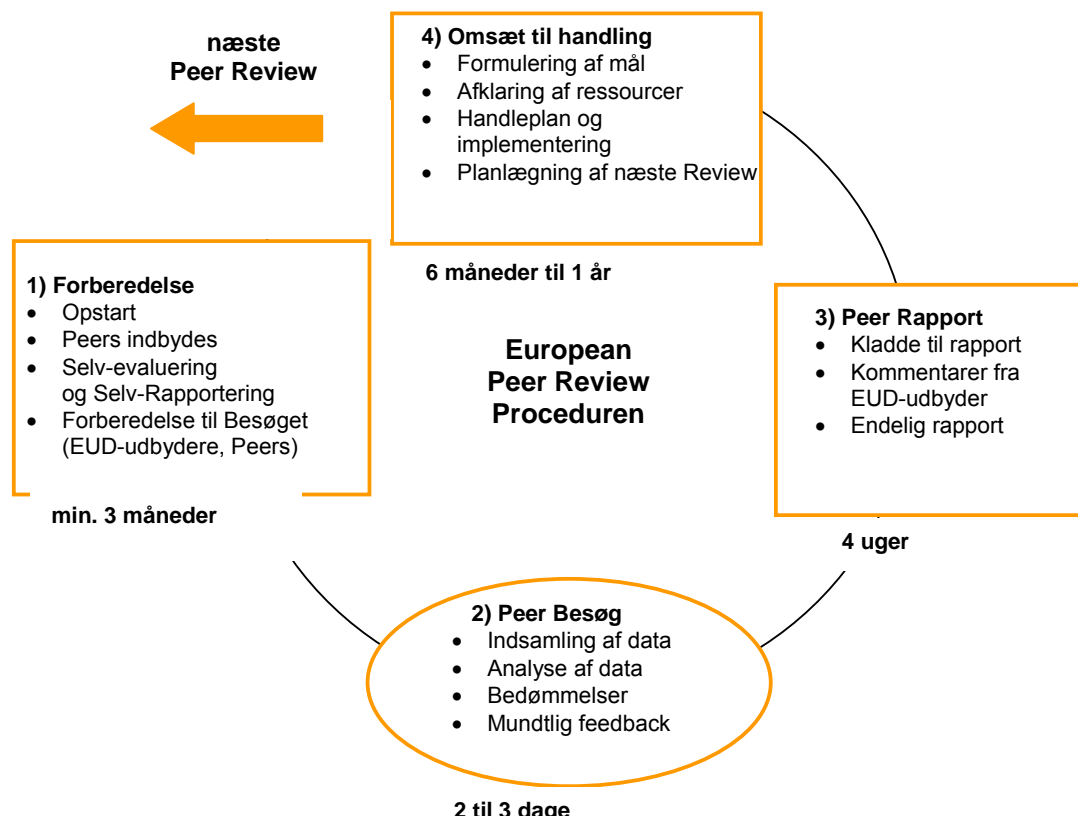

II.2 Fire faser af et European Peer Review

Peer Review proceduren omfatter **4 faser**.

1. Peer Review starter med en **forberedende fase**. I denne første fase bliver Peer Review organiseret og en Selv-Rapportering skrives af EUD-udbyderen. Peers skal rekrutteres og uddannes. En tidsplan for Peer Review udfærdiges og Peer Besøget planlægges.
2. In den anden fase foretages **Peer Besøget**, som er omdrejningspunktet for Peer Review proceduren: Peers kommer på besøg hos EUD-udbyderen og udfører en evaluering. Denne evaluering inkluderer en rundvisning på enemærkerne og interviews med forskellige interessentgrupper. Peers giver indledende mundtlig feedback ved afslutningen af Peer Besøget.
3. Efter Peer Besøget, udfærdiger Peers en kladde til rapporten. Denne rapport kommenteres af EUD-udbyderen og den endelige **Peer Review Rapport** udsendes.
4. Den fjerde fase er meget vigtig for forbedringen af EUD-udbuddet og organisationens udvikling: resultater og anbefalinger fra Peer Review omsættes til **konkret indsats for forbedring**, som planlægges og implementeres.

Figur 4: Fire faser af et European Peer Review

II.3 Anslået tid nødvendig til European Peer Review

II.3.1 Nødvendig tid til forberedelse

Rigelig tid er nødvendig for at forberede og organisere et Peer Review tilstrækkeligt.

Hvis en selv-evaluering allerede er blevet udført tidligere, kan Peer Review processen startes med det samme. Imidlertid bør mindst **tre måneder** være reserveret til **forberedelse og organisering af Peer Review**. Selv-Rapporteringen bør være til rådighed mindst en måned før Peer Review for at Peers skal kunne forberede sig tilstrækkeligt til Besøget.

Hvis ingen selv-evaluering er gennemført i forvejen, bør en periode på mindst seks måneder planlægges til selv-evalueringen, som skal gå forud for Peer Review.

II.3.2 Nødvendig tid til Peer Besøg og Rapport

Peer Besøget vil normalt tage to til tre dage; den kan også tage op til fem dage, afhængigt af størrelsen på den reviewede institution og omfanget af Peer Review, dvs. hvor mange Kvalitetsområder der skal undersøges. Erfaringer fra i forsøgsfasen af projektet "Peer Review in initial VET" tyder på at man bør planlægge Peer Besøg på **to til tre dage**, og dertil en halv dag med forberedende arbejde i Peer Teamet forud for besøget. Én dag blev anset for at være for kort tid til at udføre en omfattende og meningsfuld evaluering (og hvis Peers skal rejse, bør (begrænsede) midler til rejser også bruges effektivt), Peer Besøg på mere end tre dage vil være temmelig hårdt for Peers og ligeså hårdt for EUD-udbydere. Bemærk at omfanget af Peer Review, dvs. antallet af undersøgte Kvalitetsområder, skal stå i et rimeligt forhold til denne tidsramme (se også kapitlerne 3 og 7).

II.3.3 Tidsforbrug til implementeringen af forbedringstiltag og procedurer for forandring
Indenfor to måneder efter at have modtaget den endelige Peer Review Rapport bør en hand-
leplan være præsenteret; mindst **seks måneder til et år** bør afsættes for at opfølgings-
tiltag kan implementeres og få virkning.

II.4 Oversigt: tidsplan og ansvarsområder i European Peer Review

Tabel 1: Opgaver for EUD-udbydere, Peers og koordineringsorgan i European Peer Review proceduren, i kronologisk orden

Fase 1 - Forberedelse

EUD-udbyder/institutioner:

- Opstart
 - Beslut at gennemføre et Peer Review
 - Vælg den eksterne organisering af Peer Review (single Peer Review, Peer Review Netværk)
 - Vælg den interne organisering af Peer Review (ansvarsområder og opgaver)
 - Beslut hvilke Kvalitetsområder der skal behandles
 - Send opstart informationsarket (samt et forslag til anslået tidsskema) til koordineringsorganet
 - Valgfrit: Organiser koordineringsmøde mellem EUD-udbydere/institutionerne i netværket og koordineringsorganet
- Peers og Peer Team
 - Søg efter egnede Peers i forhold til de Kvalitetsområder, der skal undersøges.
 - Indbyd Peers til at melde sig til koordineringsorganet
 - Udvælg Peers i samråd med koordineringsorganet
 - Indgå kontrakter med Peers
- Selv-evaluering og Selv-Rapportering
 - Udfør selv-evaluering
 - Skriv Selv-Rapportering
 - Aflever Selv-Rapportering til Peers og til koordineringsorganet
 - Gør anden nødvendig dokumentation tilgængelig for Peers og for koordineringsorganet
- Forberedelse til Peer Besøget
 - Planlæg Peer Besøg: Aftal datoen og opstil Peer Review-dagsordenen
 - Organiser forberedende møde mellem Peers
 - Forbered lokal organisering af Peer Besøget (lokaler og udstyr, personer der skal interviewes, frokost, rundvisning på enemærkerne osv.)
 - **Forslag:** organiser indledende møde mellem Peers og EUD-udbyder for at klarlægge review-opgaverne og for at besvare spørgsmål fra Peers ("Question and Answer Session").

Peers:

- Peers og Peer Team
 - Aflever ansøgning om at blive en Peer
 - Underskriv kontrakt om Peer Review
 - Forbered Peer Review og gennemgå Peer Uddannelse

- Selv-evaluering og Selv-Rapportering
 - Tag imod Selv-Rapporteringer fra EUD-udbydere
 - Læs og analysér Selv-Rapporteringer
 - Indkreds områder der skal undersøges og evaluerings-emner til Peer Review
- Forberedelse til Peer Besøget
 - Medvirk til planlægningen af Peer Besøget, særlig til opstillingen af Peer Review Dagsordenen
 - Debatter indholdet af Selv-Rapporteringen i Peer teamet, bliv enige om evaluering-emner til Peer Review,
 - Forbered spørgsmål til interviews og kriterier for observation
 - Deltag i forberedende møde mellem Peers med henblik på team-building og for at forberede Peer Besøget.
 - **Forslag:** Deltag i indledende møde mellem Peers og EUD-udbyder for at klarlægge review-opgaverne og for at modtage yderligere information, hvis det er nødvendigt ("Question and Answer Session").

Koordineringsorgan:

- Opstart
 - Send information om Peer Review proceduren til EUD-udbydere/institutionerne
 - Indsamling af Start-off Informationsark
 - Opstil en foreløbig plan for Peer Review programmet (master plan) ved at bruge informationerne på Start-off Informationsarkene fra EUD-udbyderne
 - Valgfrit: organiser koordineringsmøde mellem EUD-udbyderne/institutionerne i netværket og koordineringsorganet
- Peers og Peer Team
 - Søg efter egnede Peers – giv opfordringer, behandl og bedøm ansøgninger
 - S sammensæt Peers med EUD-udbyderne/institutionerne (i forhold til de Kvalitetsområder, der skal undersøges)
 - Udvælg Peers (i samråd med EUD-udbyderen/institution)
 - Superviser og medvirk til kontrakter med Peers
- Selv-evaluering og Selv-Rapportering
 - Tag imod Selv-Rapporteringer fra EUD-udbydere
 - Videresend Selv-Rapportering til Peers (hvis ikke de bliver sendt direkte)
- Forberedelse til Peer Besøget
 - Tidsplanlægning af Peer Besøg (i samråd med EUD-udbyder og Peers)
 - Organiser forberedelse og uddannelse for Peers

Fase 2 – Peer Besøg

EUD-udbyder/institution:

- Støtte Peers i de følgende aktiviteter:
 - Gør udstyr og lokaler tilgængelige
 - Muliggør interviews og observationer
 - Muliggør en rundvisning på skolens faciliteter
 - Tag imod feedback fra Peers
 - Gør brug af kommunikativ validering

Peers:

- Indsamling af data
- Besøg enemærkerne
- Udfør interviews og observationer
- Analysér og diskutér observationer i Peer Teamet
- Gennemfør en professionel bedømmelse og uddrag almene konklusioner
- Giv mundtlig feedback til EUD-udbyder
- Gør brug af kommunikativ validering
- Gennemfør meta-evaluering i Peer Teamet

Koordineringsorgan:

- Valgfrit: Involvering i Peer Besøg

Fase 3 – Peer Review Rapport**EUD-udbyder/institution:**

- Kommentér på kladden til Peer Review Rapporten

Peers:

- Skriv Peer Review Rapport og aflever den til EUD-udbyderen/institution
- Tag imod kommentarer fra EUD-udbyderen/institution og færdiggør Peer Review Rapporten
- Slut på involveringen af Peers

Koordineringsorgan:

- Valgfrit: Tag imod Peer Review Rapporten
- Valgfrit: Deltag i skrivning eller færdiggørelse af Peer Review Rapporten

Fase 4 – Omsæt planer til handling**EUD-udbyder/institution:**

- Beslut at følge op på resultaterne fra Peer Review
- Planlæg forbedrings-tiltag
- Implementer forbedrings-tiltag
- Planlæg og gennemfør det næste Peer Review

Koordineringsorgan:

- Valgfrit: Deltag i opfølgningen

III. European Peer Review Proceduren – Forberedelse (Fase 1)

III.1 Opstart

III.1.1 Beslutning om at gennemgå et Peer Review

At begynde et Peer Review involverer

- beslutningen om at udføre et European Peer Review med ægte engagement fra ledelsen og andre vigtige interessenter,
- beslutningen om hvorvidt Peer Review skal dække hele institutionen eller kun dele af den,
- beslutningen om målene og formålene med Peer Review,
- fordelingen af opgaver og ansvarsområder, herunder udpegelsen af en Peer Review Facilitator og et kvalitets-team, og
- beslutningen om tid og ressourcer tildelt til Peer Review.

Virkningsgraden hvad angår kvalitetsforbedringer afhænger af samarbejdet og deltagelsen fra de involverede. Fra begyndelsen skal sikres et **ægte engagement fra den øverste ledelse** (direktør, afdelingsledere, osv.), men også fra personalet (det pædagogiske og det administrative) og andre relevante interessenter. Dette må også inkludere et udtrykkeligt tilsagn om at gennemføre procedurer til forandring som opfølgning til Peer Review Rapporten i Fase 4 af Peer Review proceduren (Omsæt Planer til Handling).

Ansvar for koordineringen af alle aktiviteter vedrørende Peer Review bør overgives til en **Peer Review Facilitator**. Han/hun bliver, som medlem af personalet, forbindelsen mellem den reviewede EUD-udbyder/institution og det Peer Team, der reviewer institutionen. Han/hun bør vælges med omhu på grund af den altafgørende rolle Peer Review Facilitatoren har.

III.1.2 Beslutning om Kvalitetsområder

Det næste skridt er at beslutte hvilke Kvalitetsområder bør behandles i Peer Review. Beslutningen om Kvalitetsområderne bør tages af ledelsen i enighed med personalet og andre vigtige interessenter, om muligt. EUD-udbydere/institutioner bør kun vælge Kvalitetsområder, de har indflydelse på. En oversigt over Kvalitetsområderne findes i Kapitel VII.

Spørgsmål der kan overvejes ved valget af Kvalitetsområder er:²

- Er der Kvalitetsområder der er påkrævede på grund af nationale/regionale/lokale, osv. kvalitetskrav og standarder?
- Er der Kvalitetsområder der udviser eksempler på *best practice* og meget høj kvalitet?
- Er der Kvalitetsområder, som snarest har behov for at blive reviewet, dvs. fordi der er problemer?
- Er der Kvalitetsområder der er specielt vigtige, dvs. fordi ny udvikling skal påbegyndes?
- Er der Kvalitetsområder hvor innovation har fundet sted, som fordrer en evaluering?
- Er der Kvalitetsområder, som er af særlig interesse for vigtige grupper af interessenter?

Det overordnede styrende princip for udvælgelsen af Kvalitetsområder er deres **relevans**.

² Desuden kan spørgsmålet om at erhverve et European Peer Review Certifikat tages i betragtning. Det vil dog kun være relevant, hvis egnede strukturer (f.eks. et koordineringsorgan) eksisterer, med det formål at følge og føre tilsyn med European Peer Reviews og at udstede Certifikater til EUD-udbydere, som med succes har foretaget et Peer Review i overensstemmelse med kravene anført i denne Manual (se også Kapitel 1.8.2).

Endvidere bør **gennemførlighed** tages i betragtning: Jo bredere udvalg af Kvalitetsområder, der skal reviewes, jo mere tid og ressourcer vil være nødvendige for Reviewet. "De små skridts" politik vil være velegnet, særlig for EUD-udbydere med begrænset tidligere evalueringserfaring. (Disse kan også beslutte kun at teste proceduren på dele af deres institution.) Til et to-dages Peer Visit må det stærkt anbefales at ikke mere end to Kvalitetsområder bliver valgt – kun meget erfarne Peers vil være i stand til at behandle flere Kvalitetsområder indenfor denne tidsramme. Bemærk at for mange Kvalitetsområder enten fører til en ret overfladisk evaluering eller tvinger Peers til at indsnævre deres fokus til udvalgte emner indenfor Kvalitetsområderne.

I øvrigt kan det måske give mening at inkludere områder, som tidligere har været underkastet intern evaluering for at begrænse selv-evalueringsarbejdet.

Desuden kan særlige evalueringsspørgsmål formuleres til Peers: Udover Kvalitetsområderne, kan EUD-udbydere give "opgaver" til Peers for at ofre særlig opmærksomhed på bestemte sager og spørgsmål, som er af særlig vigtighed for EUD-udbyderen. Dette vil forbedre resultaternes brugbarhed efter et Peer Review.

III.1.3 Indledende dokumentation og information

De grundlæggende beslutninger vedrørende udførelsen af Peer Review skal så dokumenteres af EUD-udbyderen skriftligt. "Peer Review Start-off" informationsarket tjener som intern dokumentation og som ekstern information for koordineringsorganet, Peers, andre EUD-udbydere i netværket osv. Formularen skal fyldes ud og sendes til koordineringsorganet i god tid, dvs. mindst tre måneder inden Peer Review.

"Peer Review Start-off" informationsarket indeholder dokumentation om 1) kontaktoplysninger, 2) start-situationen og beslutningen om at gennemgå Peer Review (og hvem der har taget den), 3) målene og formålet med Peer Review, 4) hvordan det skal organiseres, 5) den interne fordeling af opgaver og ansvar, 6) et overblik over proceduren og en tidsplan (hvilke skridt skal tages og hvornår), 7) Kvalitetsområderne, 8) yderligere kommentarer og 9) en fortegnelse over mulige Peers.

➔ Formularen **Peer Review Start-off Informationsark** kan findes i Værktøjskassen.

III.1.4 Valgfrit: Koordineringsmøde

Hvis Peer Reviews bliver organiseret som gensidige reviews eller i et netværk af EUD-udbydere, vil et møde mellem repræsentanterne for EUD-udbydere (og desuden koordineringsorganet hvis det findes) forbedre hele processen.³

De følgende aktiviteter kan være en del af dagsordenen:

- Præsentere hinanden, korte selvportrætter fra EUD-udbyderne;
- Forventninger fra EUD-udbydere, motivation fra ledelse og lærere;
- Informationer og diskussion om Peer Review proceduren (formål, mål, proces og aktiviteter, ressourcer og arbejdstid for de involverede personer);
- Kompetenceprofiler for Peers, udvælgelsesmetoder for Peers;
- Engagement fra ledelsen og de involverede ansatte;
- Om nødvendigt: information og/eller beslutning om inddragelsen af myndigheder;
- Om nødvendigt: kontraktlige relationer mellem 1) EUD-udbyderne og/eller 2) EUD-udbyderne og koordineringsorganet;

³ I det europæiske projekt "Peer Review in initial VET" havde det 3. tværnationale møde i Trento (16.-17. jan. 2006) dette formål.

- Yderligere skridt, tidsplanlægning, spørgsmål.

III.1.5 anbefales: Kontrakter mellem EUD-udbydere og koordineringsorganet

Hvis Peer Reviews bliver udført i større skala, er det fornuftigt at pligterne og ansvarsområderne for de forskellige parter bliver nedfældet i en gensidig skriftlig aftale.⁴ Vigtige spørgsmål, der skal dækkes af sådan en kontrakt er:

- Formål med aftalen;
- Rettigheder og pligter, gensidige forventninger, betingelser for netværks-partnere (og koordineringsorganet, hvis det findes);
- Mål for Peer Review proceduren;
- Intern fordeling af opgaver og ansvarsområder;
- Omkostninger;
- Databeskyttelse;
- Inddragelse af uddannelsesmyndighed (om nødvendigt);
- Handleplan og ansvar for implementering af handleplanen;
- Procedure, skridt, tidsplanlægning.

III.2 Udvalgte og invitere Peer Teamet

Så snart beslutningen om at udføre Peer Review og en udvælgelse af Kvalitetsområder er foretaget, går EUD-udbyderen og/eller koordineringsorganet i aktion for at hverve Peers. Indledende informationer om Peer Review proceduren og opgaver til Peers kan sendes ud til kommende Peers.

Peers kan komme fra andre EUD-udbydere eller interessent-institutioner. EUD-udbyderne kan foreslå egnede Peers. En anden mulighed er at Peers kan aflevere ansøgninger på eget initiativ. Hvis et koordineringsorgan ikke eksisterer eller kun er meget lidt involveret, kan EUD-udbyderne også udvælge og invitere Peers selv. Brugen af en standard-ansøgningsformular for Peers er at anbefale.

Bortset fra kompetencerne og erfaringen hos Peers, er tilgængelighed en vigtig faktor i dannelsen af Peer Teams. Derfor skal ekspertiseområderne hos Peers passe sammen med de Kvalitetsområder, der skal reviews, mens tidsplanerne for Peers og EUD-udbydere samtidig skal være forenelige. Peer Koordinatoren bør udvælges med stor omhu: Han/hun vil blive nøglepersonen i Peer Teamet med overordnet ansvar for Peer Review processen: kommunikation og koordinering i Peer Teamet; tidsstyring; relationer med EUD-udbyderen, osv. Hvis en Evalueringsekspert skal vejlede Peer Review processen, skal han/hun også ansættes.

➔ Yderligere information om **Peers og udvælgelsen af Peers** kan findes i Kapitel VIII. en **Ansøgningsformular for Peers** kan findes i Værktøjskassen.

Enten EUD-udbyderen eller koordineringsorganet skal også informere Peers om deres pligter og opgaver i god tid i forvejen og indgå en kontrakt. Peers bør derfor modtage "Start-off Informationsarket" foruden en oversigt over hvad der vil blive forventet af dem under Peer Review. Disse informationer kan også vedhæftes en formel invitation i brevform, som bør sendes ud så snart sammensætningen af Peers og EUD-udbydere er kommet på plads og en tidsplan for Reviewene er blevet fastsat.

➔ *Et **Eksempel på Kontrakt med Peers** kan findes i Værktøjskassen.*

⁴ I det europæiske projekt "Peer Review in initial VET" regulerede partner-kontrakterne disse spørgsmål.

For at opsummere: Udvælgelse og invitation af Peers involverer at

- udbede sig ansøgninger fra Peers, anvend en standard ansøgningsformular,
- udvælge Peers efter deres ekspertise og sammensætte dem med EUD-udbydere,
- valgfrit: ansætte en Evalueringsekspert til at vejlede Peer Review processen,
- udnævne en Peer Koordinator,
- opstille et tidsplan for Peer Reviews,
- udsende informationer til Peers om 1) Peer Review proceduren, 2) den EUD-udbyder de skal reviewe, og 3) deres pligter og opgaver,
- indgå en kontrakt med Peers og udsende en officiel invitation til Peers.

III.3 Selv-evaluering og Selv-Rapportering

III.3.1 Anbefalinger ved udførelse en selv-evaluering

En nøgtern analyse af styrker og forbedringsområder er en forhåndsbetingelse for Peer Review. En systematisk selv-evaluering om alle Kvalitetsområder udvalgt til Peer Review skal derfor udføres inden det eksterne Peer Review finder sted og resultaterne af selv-evalueringen skal dokumenteres i en Selv-Rapportering.

Selv-evalueringen skal være en undersøgelse på institutionelt niveau (eller på samme niveauet som afdelinger, forgreninger, osv. i en institution) men den kan blive understøttet af individuelle evalueringer fra personalet, særlig det pædagogiske personale, disse evalueringer modtages af og til før Selv-evalueringen. Til de individuelle evalueringer, kan en Peer Review procedure mellem individuelle lærere introduceres (jfr. Gutknecht-Gmeiner, 2005: Part I: International Research and Analysis).

Ingen bestemt selv-evalueringsprocedure er foreskrevet til European Peer Review. Tværtimod opfordres EUD-udbydere til at finde anvendelse for allerede udførte bedømmelser og evalueringer for at undgå fordobling af arbejdet. Derfor, hvis en selv-evaluering er blevet udført indenfor en rimelig tid (op til to år) før Peer Review, kan resultaterne bruges og behøver kun blive ført ind i Selv-Rapporteringen. For områder eller kriterier, der ikke endnu er dækket, skal yderligere evalueringer udføres.

Hvis en EUD-udbyder udfører en selv-evaluering for første gang, må adgang til vejledning (og måske også samråd) anbefales. Brugbare retningslinjer og håndbøger om hvordan man planlægger og udfører selv-evalueringer eksisterer i rigt mål. For at nævne bare et eksempel, som er blevet fremstillet i europæisk samarbejde, "European Guide on Self-assessment for VET providers" udviklet af Technical Working Group on Quality in VET kan anbefales⁵.

III.3.2 Kvalitets-kriterier for selv-evaluering

Selv-evalueringen kan udføres på forskellige måder. EUD-udbydere kan vælge en passende procedure alt efter deres interesser, behov, og erfaring. det anbefales imidlertid at der anvendes en klar og struktureret procedure, som fokuserer på relevante Kvalitetsområder og evalueringsspørgsmål. Bortset fra et klart engagement fra ledelse og personale, skal de ansvarsområder og opgaver som følger med i proceduren være gennemskuelige.

Proceduren bør

- udføres på en gennemskuelig og retfærdig måde,
- involvere alle vigtige interessenter,
- anvende brugbare evalueringsmetoder, og

⁵ Ravnmark, Lise-Lotte (2003): A European Guide on Self-assessment for VET providers, Technical Working Group on Quality in VET; kan f.eks. fås fra <http://communities.trainingvillage.gr/quality> på engelsk, tysk, fransk og italiensk.

- indebære passende deling af informationer og resultater.

Gennemførlighed af selv-evalueringen med hensyn til tid og ressourcer skal sikres fra begyndelsen.

III.3.3 Selv-evalueringsprofil: bedømmelse af styrker og forbedringsområder

Under selv-evalueringen, skal styrker og forbedringsområder identificeres på de reviewede Kvalitetsområder. Handlinger der skal tages for forbedringer skal også diskuteres og anføres i Selv-Rapporteringen. En SWOT analyse, for eksempel, er en velkendt, enkel og hurtig procedure til at komme frem til en præstationsprofil på de valgte Kvalitetsområder. Styrker og forbedringsområder skal identificeres på kriterie-niveauet for de individuelle Kvalitetsområder (jfr. Kapitel VII).

III.3.4 Selv-Rapportering

Selv-Rapporteringen er det centrale dokument i Peer Review proceduren: den bør indeholde alle informationer der er nødvendige for at forberede et Peer Review. Den må derfor tackle alle de emner, der skal evalueres under Peer Review.

Mens EUD-udbydere har frihed til at vælge deres metoder og procedurer til selv-evalueringen, bør Selv-Rapporteringerne være standardiserede og ensartede for at fremme sammenlignelighed. Beskrivelsen af selv-evalueringsresultaterne må være klar, kortfattet og meningsfuld. Dokumentation der underbygger de anførte bedømmelser i Selv-Rapporteringen bør leveres som bilag.

➔ En **Selv-Rapporteringsformular**, som bør følges, kan findes i Værktøjskassen.

Den første del af rapporteringen bliver en opdatering af Start-off Informationsarket, som indeholder alle relevante data om Peer Review proceduren. Den anden del omfatter en beskrivelse af EUD-udbyderen og de tilbudte uddannelser, den overordnede målsætning, statistiske data og information om organisatoriske spørgsmål. Den tredje del indeholder resultaterne af selv-evalueringen på de valgte Kvalitetsområder. Den bør indeholde en bedømmelse af styrker og forbedringsområder og tillige anføre særlige evalueringsspørgsmål til Peers. De sidstnævnte vil hjælpe Peers til at målrette Peer Review hen imod emner af særlig relevans for EUD-udbyderen. Yderligere dokumenter kan leveres som bilag.

III.4 Forberedelse af Peer Besøget

III.4.1 EUD-udbyderens opgaver

Efter at have fastsat datoen for Peer Besøget og hvert og inviteret Peers, skal Peer Review Facilitatoren sikre sig at Peers modtager Selv-Rapporteringen og al nødvendig dokumentation senest en måned før Besøget.

III.4.1.1 Anbefales: Møde mellem EUD-udbyderen og Peer Teamet

Det kan varmt anbefales, at et møde organiseres mellem EUD-udbyderen og Peer Teamet for at klarlægge spørgsmål fra Peers og diskutere dagsordenen til Peer Besøget. Dette kan omfatte efterjusteringer af evalueringsspørgsmålene til Peers, beslutninger om evalueringsmetoderne og om de grupper af interessenter, der skal interviewes. Yderligere informationer kan gives til Peers ved forespørgsel. Udbyttet af mødet bliver en detaljeret dagsorden for Peer Besøget.

III.4.1.2 Opstilling af dagsorden til Peer Besøget

En detaljeret og realistisk dagsorden til Peer Besøget skal opstilles af Peer Review Facilitatoren. Til denne opgave bør Peer Review Facilitatoren få hjælp af Evalueringseksperter

og/eller Peers, eftersom dagsordenen vil afspejle hvilken slags evalueringsmetoder der vil blive brugt og hvilke interessent-grupper vil blive involveret i Peer Besøget. Planlæg dagsordenen omhyggeligt for at sikre et vellykket Peer Besøg.

➔ Eksempler på **Peer Review Dagsorden** kan findes i Værktøjskassen.

III.4.1.3 Lokal organisering af Peer Besøget

Den lokale organisering af Peer Besøget bliver gennemgået af Peer Review Facilitatoren, som er ansvarlig for en glat afvikling af Besøget.

Den lokale organisering indebærer at

- udvælge personer, der skal interviewes,
- reservere lokaler og udstyr,
- lave en plan over skolens bygninger og placere skilte med vejvisning (valgfrit),
- invitere personer, der skal interviewes,
- informere og invitere andre involverede interessenter,
- tilberede forfriskninger og frokost, foretage en rundvisning på enemærkerne, osv.

Lokalerne skal være anvendelige og fri for forstyrrelser. Et lokale skal reserveres til Peer Teamet hele dagen til interimistiske møder for Peers. Et rummeligt lokale skal reserveres til orienterende møde og til det endelige møde mellem hele EUD-institutionen og Peer Teamet.

III.4.2 Opgaver til Peers

III.4.2.1 Forberedelse til Review

For at forberede deres Review, behøver Peers

- at læse og analysere Start-off Informationsarket og Selv-Rapporteringen (og spørge efter yderligere information, om nødvendigt),
- at deltage i et møde før reviewet med EUD-udbyderen (anbefales),
- at deltage i Peer uddannelse,
- at udveksle meninger om indholdet af Selv-Rapporteringen i Peer Teamet og nå til enighed om evaluerings-emner til Peer Review,
- at opstille en dagsorden til Peer Besøget sammen med Peer Review Facilitatoren,
- at deltage i et Peer Teammøde før reviewet (dagen/aftenen før Besøget),
- at forberede interviewspørgsmål og kriterier for observation.

III.4.2.2 Peer Uddannelsen

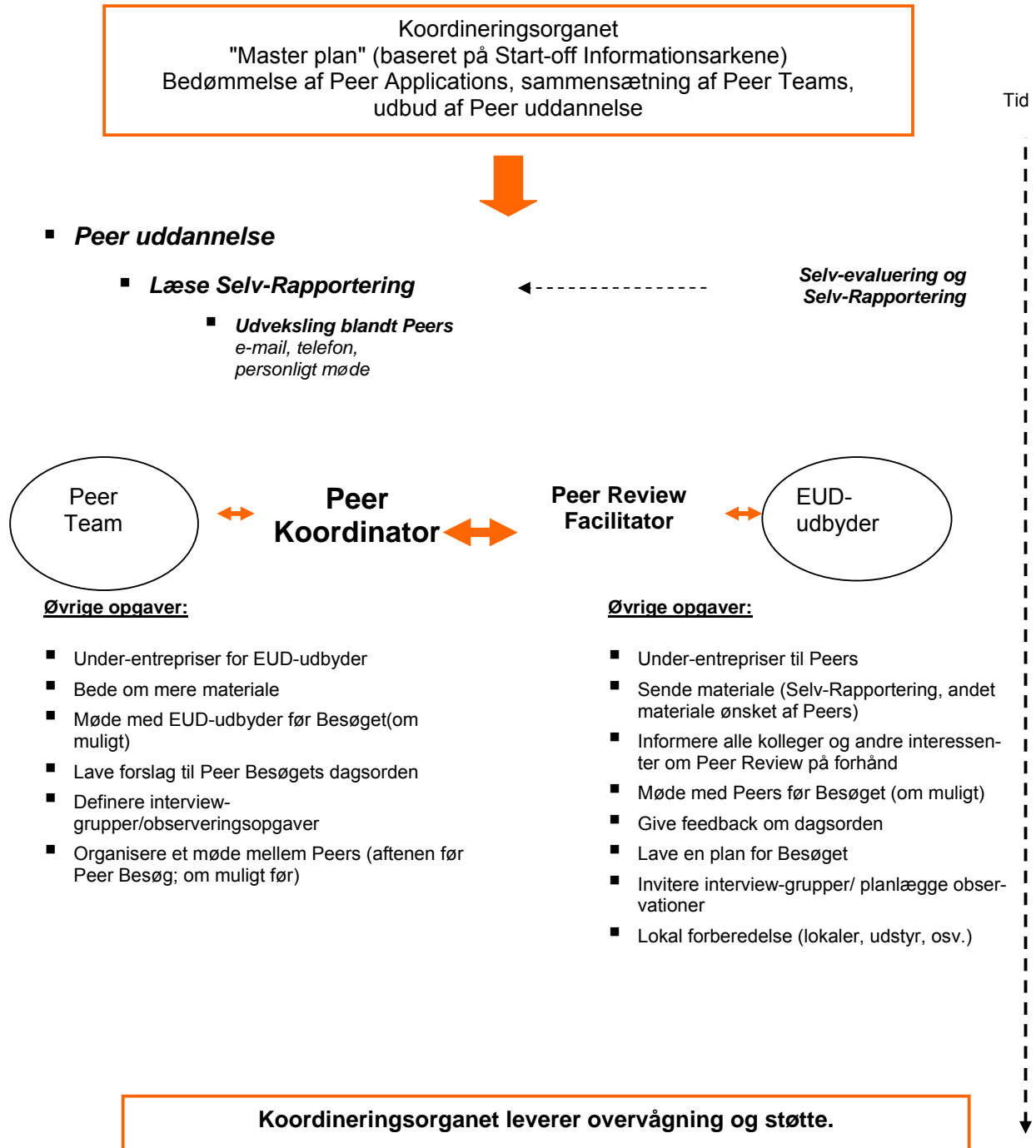
Inden Peer Review, skal Peers gennemgå en "Peer Uddannelse", som forbereder dem til deres arbejde som eksterne evaluators (jfr. Kapitel VIII.7).

III.4.2.3 Indledende møde mellem Peers og indledende møde med EUD-udbyderen

Det er meget vigtigt at Peer Teamet mødes før Besøget for at komme til at kende hinanden og forberede Besøget sammen. Dette vil forstærke deres team-building og effektiviteten af team-samarbejdet under Reviewet. Det vil give mening for Peers at have læst og analyseret Selv-Rapporteringen inden dette møde så de første indtryk kan udveksles og bestemte spørgsmål og emner til Peer Besøget kan diskuteres. Om muligt bør dette møde også finde sted på dagen inden Peer Reviewets første dag. Endvidere kan Peers også mødes med repræsentanter for den EUD-udbyder, der skal reviews (jfr. ovenfor, Kapitel III.4.1.1). At sørge for en mulighed for en "Spørgsmål og Svar Runde" med EUD-udbyderen, normalt repræsenteret af Peer Review Facilitatoren, kan forbedre processen væsentligt.

For at få effektiv organisering af de indledende aktiviteter, kan begge møder også planlægges til samme dag og, om muligt, være forbundet med Peer Uddannelsen. Allerhelst skulle hele Peer Teamet deltage sammen i den del af uddannelsen, hvor der er fremmøde. Efter eller under uddannelsen bliver Peers opsøgt af Peer Review Facilitatoren (og måske andre af EUD-udbyderens ansvarlige ansatte). Efter diskussionen med EUD-udbyderens repræsentant(er), holder Peers deres teammøde.

Tabel: Ansvarsområder og opgaver i forberedelsen til Peer Reviews

Anbefalinger til forberedelsen til Peer Besøget kan findes i Værktøjskassen.

IV. European Peer Review procedure – Peer Besøg (Fase 2)

IV.1 Hvad sker der under Peer Besøget?

Under Besøget udfører Peers en kort og koncentreret evaluering, som fokuserer på de Kvalitetsområder, der er udvalgt af EUD-udbyderen. Grundlaget for evalueringen er en analyse af den tidligere leverede Selv-Rapportering og anden relevant dokumentation. Under Besøget undersøger Peers nøjagtigheden af observationerne i selv-evalueringsdokumenterne og udfører deres egen undersøgelse. Alt dette medfører i reglen indsamling af supplerende data.

Forskellige evalueringsmetoder kan bruges. Udover analysen af den tilgængelige dokumentation (som kan udvides til at omfatte flere skriftlige kilder til information under Besøget), er de mest almindelige metoder interviews og (fokus-)gruppe-diskussioner, foruden observationer. De indsamlede data skal siden analyseres og diskuteres af Peers. Indledningsvis tilbagemeldinger gives til EUD-udbyderen ved Besøgets slutning. Afhængigt af målene for Peer Review, kan Peer Besøget også bruges til en mere omfattende udveksling mellem Peers og repræsentanter for EUD-udbyderen, og omfatte elementer af Peer rådgivning.

IV.2 Indsamling af data

De mest almindelige metoder som anvendes til indsamling af data er:

IV.2.1 Gruppe- og solo-interviews

Interviews bliver oftest brugt i Peer Reviews. Målet er at samle så mange informationer som muligt fra forskellige interessenter. Interviews foretages med enkeltpersoner eller med grupper af personer (normalt fem til seks, op til et maksimum på omkring ti). Grupper er som regel nogenlunde homogene (fokus-grupper), men grupper med repræsentanter for forskellige interessenter er også mulige.

Hvem skal interviewes?

Normalt bør repræsentanter for alle relevante interessenter involveres. Interessentgruppernes relevans afhænger af det/de Kvalitets-område(r), der skal reviews. EUD-udbyderen vælger de typer af interessenter der skal interviewes og kan få hjælp til dette valg af Peers og Evalueringseksperter. Grupper af interviewpersoner er normalt

- ledere (institutionens leder, afdelingsledere, osv.),
- personale (lærere og ikke-pædagogisk personale),
- elever,
- tidligere elever, og
- andre interessenter, såsom repræsentanter for firmaer, forældre, leverandører, arbejdsmarkedets parter, andre uddannelsesinstitutioner, uddannelsesmyndigheder, osv.

For vigtige interessentgrupper, såsom elever og lærere, kan der organiseres to uafhængige interview-grupper, for at få samlet udførlige tilbagemeldinger.

Indkaldelse af interview-grupperne ligger indenfor EUD-udbyderens ansvar, og denne skal – for validitetens skyld – sikre sig, at der foretages en repræsentativ udvælgelse af interview-partnere fra hver interessentgruppe. Peers bør imidlertid levere klare kriterier for sammensætningen af interview-grupperne, og overvåge at de overholdes. Når interviewgrupper sammensættes, skal der ofres særlig opmærksomhed på sociale aspekter, såsom formelle eller uformelle hierarkier, igangværende konflikter, diverse interesser osv., som kan påvirke åbenheden i uheldig retning hos de personer der skal interviewes.

➔ Formularer til **Interview Referater og Interview Analyse til Peers** kan findes i Værktøjskassen.

IV.2.2 Rundvisning på skolens faciliteter

På et ledsaget besøg på stedet, bliver infrastrukturen og udstyret bedømt af hele Peer Teamet eller et Peer Tandem (Peer Koordinatoren, som også skriver Peer Review Rapporten, skulle helst også deltage). Desuden kan uformelle informationer indsamles under denne fremvisning af skolens faciliteter.

IV.2.3 Peer-observationer (i undervisningslokaler, laboratorier, værksteder, sportspladser, osv.)

Under et Peer-Besøg, kan der også udføres observationer. Observationer af teoriundervisning er mest almindelige, men observationer kan også foretages af værkstedsundervisningen, dvs. i laboratorier, værksteder osv., og i andre sociale situationer (pauser osv.)

Hvis der skal udføres observationer må de forberedes godt. Observationens mål og genstand må være defineret på forhånd (om muligt sammen med de personer, der skal reviews) og en systematisk procedure til notatskrivning skal være opstillet. I bedømmelsen skal evalueringerne af de enkelte situationer indarbejdes, således at konklusionerne fokuserer på EUD-udbyderen i sin helhed og ikke på enkelte lærere.⁶

Observationer af bestemte undervisnings- og læringsaktiviteter kan kombineres med rundvisning på enemærkerne, som så vil tage længere tid. Udover det enkelte besøg i undervisningen, som normalt fokuserer på et bestemt emne, kan hele hold skygges dagen igennem, eller alle hold kan besøges i kortere tid.

IV.2.4 Andre metoder

Et bredt repertoire af metoder er muligt for at kunne balancere processen med målet og indholdet i reviewet. Udover de mest almindelige centrale elementer i et Peer-Besøg som beskrevet ovenfor, kan der også anvendes andre metoder, såsom (korte) spørgeskemaer og spørgeundersøgelser, indsamling og analyse af relevante dokumenter, følordning, foto-, video- eller billed-evaluering, rollespil osv.

IV.3 At analysere data

Før Besøget skal Peers lave en indledende analyse og bedømmelse baseret på Selv-Rapporteringen. Under Besøget, er det tilrådeligt at gennemgå og diskutere observationerne fra de enkelte runder og aktiviteter umiddelbart bagefter. Peers bør ikke drage forhastede konklusioner men omhyggeligt overveje den fundne dokumentation og sætte sig som mål at samle yderligere informationer hvis iagttagelserne ikke er entydige. En kommunikativ validering af iagttagelser – specielt overfor lærere, som modtagere af slutydelsen, eller overfor den ansvarlige ledelse – kan også bidrage til at udfordre tidligere vurderinger og at opnå en mere detaljeret opfattelse. For at destillere, analysere og diskutere de indsamlede informationer, skal der reserveres tilstrækkelig tid til adskillige udvekslinger i Peer Tandems, ligeså vel som til den endelige analyse af observationerne i det samlede Peer Team.

→ European Peer Review i praksis: Afsæt tid til analyse

Erfaringen fra Peers i pilotfasen af projektet "Peer Review in initial VET" viser at rigelig tid til analyse er afgørende: hvis Peer Besøgets dagsorden fokuserer mest på at indsamle store mængder af data, bliver der for lidt tid tilbage til at analysere og fordøje disse data. Peers føler sig overvældede, stressede og frustrerede og oplever vanskeligheder når de skal nå til en endelig bedømmelse. Derfor må der findes en balance mellem kravet om at indhøste omfattende data fra forskellige interessenter (jfr. nedenfor, "Triangulation") og behovet for en grundig analyse og diskussion af observationerne.

⁶ Hvis der konstateres alvorlige problemer, som angår en enkelt lærer, skal feedback gå direkte til læreren (og måske også direktøren) men må ikke nævnes i Peer Review Rapporten.

IV.4 Bedømmelse og feedback

Et Peer Reviews centrale element er bedømmelsen, dvs. den professionelle vurdering fra Peers. Det er nødvendigt at reservere rigelig tid til den udfordrende opgave at organisere og uddrage essensen af observationerne, vurdere deres pålidelighed og relevans, diskutere forskellige perspektiver og anskuelser i Peer Teamet og nå til fælles konklusioner.

Et sidste møde mellem Peers bør holdes før feedback-runden med EUD-udbyderen. Til dette møde reviewes de samlede data og matches hvad angår relevans og repræsentativitet. Vigtige spørgsmål kan udvælges og visualiseres på flip-over, så de kan præsenteres for EUD-udbyderen i feedback-runden. Under diskussionsmøder mellem Peers skal de enkelte Peer-Teammedlemmers forskellige perspektiver tilgodeses. Det anbefales at Peers når til gensidigt accepterede konklusioner; udtalelser med divergerende synspunkter bør kun gives hvis der ikke kan opnås nogen enighed. Alle bedømmelser skal være velunderbyggede.

➔ En **Formular til Bedømmelse af Kvalitetsområder** kan findes i Værktøjskassen.

IV.4.1 Mundtlig feedback

Et meget nyttigt element er feedback-runden ved slutningen af Peer Review, hvor Peers videreformidler deres iagttagelser (og måske også deres anbefalinger) til den reviewede institution. Denne runde giver også plads til kommunikativ validering – direkte kommentarer fra institutionen, herunder klarlæggelse af misforståelser eller irrelevante konklusioner – og en udveksling mellem Peers og den reviewede institution.

Tilbagemeldinger kan være overvejende deskriptive – kun beskrive iagttagelserne fra Peer Besøget – eller de kan omfatte en fremlagt bedømmelse, der udpeger styrker og forbedringsområder. Det sidste vil normalt være tilfældet i European Peer Reviews.⁷

At give og få tilbagemeldinger er selvfølgelig en balancegang. På den ene side, skal Peers være helt bevidste om deres ansvar for at levere brugbare og kritiske tilbagemeldinger til EUD-udbyderen på en venlig og professionel måde. Under den mundtlige feedback-runde ved Peer Besøgets slutning, når bedømmelser præsenteres, skal de være forberedt og formuleret med stor omhu for ikke at krænke EUD-udbyderens repræsentanter og skabe konflikter.

Repræsentanter for EUD-udbyderen skal på den anden side heller ikke begynde at forsvare sig eller tale deres sag mod observationerne, men acceptere tilbagemeldingerne som værdifuld information i deres søgen mod udvikling og vækst. At nå til en indgående forståelse af tilbagemeldingerne bør derfor være fokus i denne mundtlige udveksling.

Derfor skal både Peers og EUD-udbyderen samarbejde i en konstruktiv håndtering af feedback. Det er gavnligt hvis EUD-udbyderens reviewede personale indtager en selvsikker indstilling som også accepterer kritik. Peers må holde sig fra enhver form for bastante udtalelser, eller udtalelser, der fokuserer på bestemte personer. En uskadelig sprogbrug bør bruges af alle involverede, beskrivelser skal være så klare som muligt, og ikke abstrakte; Peers skal koncentrere sig om adfærd og ikke om formodede personlige karaktertræk; positive aspekter bør nævnes sideløbende med de negative, og vurderinger og konklusioner skal være baserede på fakta og observationer.

➔ En **Checkliste til Peers om reflektiv og konstruktiv feedback** kan findes i Værktøjskassen (se Spilleregler for Peers).

⁷ Deskriptive tilbagemeldinger vil blive givet hvis 1) EUD-udbyderen udtrykkeligt beder om denne form for feedback eller 2) kulturelle holdninger til feedback og/eller EUD-udbyderens mangel på eller negative erfaringer med ekstern evaluering tilsiger en forsigtig fremgangsmåde.

IV.4.2 Endelig bedømmelse

Den endelige bedømmelse skal først foretages af Peers efter feedback-runden (inklusive den kommunikative validering) sådan at kommentarer og tilbagemeldinger fra EUD-udbyderen kan tages med i vurderingerne. Bedømmelser og konklusioner vil være inkluderet i Peer Review Rapporten.

IV.4.3 anbefalinger

Anbefalinger er normalt en del af evalueringsprocedurer. I et European Peer Review vil Peers formulere forbedringsområder i Peer Review Rapporten, som en tilkendegivelse til EUD-udbyderen om at handling bør igangsættes på disse områder.

Anbefalinger udover denne vejledende bedømmelse bør kun gives af Peers hvis EUD-udbyderen beder om dem. Hvis EUD-udbyderen ikke søger anbefalinger fra Peers under Peer Review bør dette klarlægges før Peer Review – når opgaven til Peers defineres – eller i det mindste i behørig tid før feedback-runden.

Hvis anbefalinger ønskes, kan de præsenteres og diskuteres under Peer Besøget i en åben udveksling mellem Peers og repræsentanterne for EUD-udbyderen. Sådan en diskussion bør så fokusere på gensidig udveksling og det at lære af god praksis.

IV.4.4 Peer-rådgivning

Som det tidligere er påpeget, er brugbare tilbagemeldinger det centrale element i kvalitetsforbedring og gensidig læring i Peer Review processen. Feedback kan være envejskommunikation, men kan også udvikles til en dialog mellem Peers og den reviewede institution. I en diskussion om styrker og forbedringsområder kan Peers også fremkomme med gode råd om visse emner. Dette skal dog gøres forsigtigt: Peers bør fokusere klart på den foreliggende situation og ikke prøve at "hverve proselytter" hos den reviewede EUD-udbyder til at overtage løsninger der har succes i deres hjemlige institution. Igen bør Peers kun påtage sig den ekstra rolle som rådgivere, hvis EUD-udbyderen udtrykkeligt beder dem om det.

IV.4.5 Hvad sker der hvis Peers gør vigtige iagttagelser som ligger udenfor det ønskede?

Selv om et Peer Review hovedsageligt bør fokusere på de valgte Kvalitetsområder, kan det ske at vigtige iagttagelser fra Peers omhandler spørgsmål som ikke er dækket af de (udvalgte) Kvalitetsområder. I så fald skal Peers og EUD-udbyderen i fællesskab beslutte hvordan man omgås disse resultater. Selv om afstikkere fra de aftalte emner bør begrænses, skal væsentlige tilbagemeldinger ikke automatisk undertrykkes hvis de ikke passer ind i den tidligere aftalte ramme. Yderligere iagttagelser kan præsenteres udelukkende mundtligt (f.eks. i feedback-runden) eller kunne, hvis alle parter er enige, også optræde i Peer Review Rapporten som en tilføjelse.

IV.5 At leve op til kvalitets-standarder

IV.5.1 Triangulation⁸

At anvende forskellige metoder og forskellige informationskilder i indsamlingen af data bidrager til evalueringens kvalitet med hensyn til objektivitet, pålidelighed og gyldighed. At udbede sig alsidige synspunkter fra forskellige interessenter under Peer Besøget vil gøre Peers i stand til at nå frem til et mere præcist og fuldstændigt billede.

IV.5.2 Kommunikativ validering

Kommunikativ validering bliver også brugt i kvalitativ socialforskning til at styrke resultaternes gyldighed: forskellige interessenter bliver automatisk afkrævet tilbagemeldinger om iagttagelser for at udfordre de indsamlede data såvel som deres fortolkning. En kommunikativ validering kan udføres så snart det er nødvendigt i Peer Review processen, i de fleste tilfælde vil

⁸ I socialforskning kaldes fremgangsmåden at inkludere forskellige metoder og kilder triangulation.

den blive brugt i de sidste stadier af Besøget, f.eks. lige før, under eller efter feedback-runden med EUD-udbyderen.

IV.5.3 Spilleregler for Peers

Professionel adfærd hos Peers er et væsentligt kvalitetskrav. De skal indtage en kritisk holdning, men forblive åbne og imødekommende.

➔ En liste over **Spilleregler for Peers** kan findes i Værktøjskassen.

IV.5.4 Tidsstyring

God tidsstyring er vigtigt for at et Peer Review bliver vellykket. En realistisk Peer Review dagsorden er en nødvendighed, fordi aktiviteterne normalt har en tendens til at tage mere tid end planlagt: hvis dagsordenen er for stram, kan enhver mindre forsinkelse give store problemer i processen (interview-tid reduceres, observationer starter ikke til tiden, forsinkelser hober sig op, aktiviteter skal udsættes med kort varsel, osv.). Dagsordener skal derfor også indeholde noget tid, som kan være stødpude for forsinkelser (såsom forlængede pauser).

Under Peer Besøget, er det meget vigtigt at holde tiden. Det er Peer Review Facilitatoren, som er ansvarlig for den stedlige organisering – tilgængelighed af holdene og de personer som skal interviewes i løbet af dataindsamlings-perioden, organisering af det sidste møde, tilvejebringelse af forplejning og transport (om nødvendigt) gennem hele Peer Besøget.

Sidst, men ikke mindst, kræves et højt niveau af tidtagings-disciplin blandt Peers. Peer Koordinator (som kan støttes af Evalueringseksperter) påtager sig hovedansvaret for tidsstyring i Peer Teamet. Han/hun skal sikre sig, at dagsordenens tidsramme bliver respekteret, at Peers er punktligt, at diskussionsrunder i Peer Teamet ikke trækker ud, og at der, hvis der opstår problemer træffes beslutninger om hvordan man bedst bruger den begrænsede tid man har.

IV.6 Varighed af Peer Besøget

Peer Besøgets varighed afhænger af EUD-udbyderens størrelse, Kvalitetsområdernes størrelsesorden og af den tid der er til rådighed. Det er tilrådeligt at planlægge ret korte Besøg, fordi 1) et Peer-Besøg vil i nogen grad forstyrre den daglige rutine hos EUD-udbyderen og 2) Peers vil ikke være i stand til at tage fri i en længere periode. Peer-Besøg på højst 2 til 3 dage anbefales.

IV.7 Peer Besøgets elementer

➔ Eksempler på **Dagsorden for Peer Besøget** kan findes i Værktøjskassen.

IV.7.1 Valgfrit: "Spørgsmål og Svar Runde"

Hvis Peers stadig mangler information eller afklaring fra EUD-udbyderen – for eksempel angående Selv-Rapporteringen, evalueringsemnerne eller andre relevante spørgsmål – bør noget tid sættes af til en "Spørgsmål og Svar Runde" med Peer Review Facilitatoren og/eller andre repræsentanter for EUD-udbyderen.

Ideelt set bør denne runde finde sted før Peer Review, enten til mødet mellem Peers og EUD-udbyder når dagsordenen diskuteres eller alternativt før eller efter mødet mellem Peers på dagen før Peer Besøget (hvis det holdes hos eller i nærheden af EUD-udbyderen). Hvis dette er ikke muligt, bør noget tid bør sættes af til spørgsmål og svar i starten af Peer Besøget, for eksempel under velkomstrunden.

IV.7.2 Velkomst og første runde med EUD-udbyderen

Peer Review Facilitatoren byder Peer Teamet velkommen og sikrer sig at organisatoriske forberedelser har fundet sted. Peers præsenterer sig for EUD-institutionen. Peer Review Facilitatoren giver et sammendrag af formålet og målet for Peer Review processen og tidsplanen. Direktører/afdelingsledere kan være tilstede for at byde Peers velkommen.

IV.7.3 Interviews, observationer, besøg på stedet og analyse i Peer Tandem

De personer som skal interviewes (interessenter såsom elever, tidligere elever, lærere, repræsentanter for interessenter, osv.) interviewes i grupper på omtrent 5 mennesker i 45-60 minutter. Forbered ikke mere end 5 eller 6 interviewspørgsmål til hver gruppe. Hvis flere mennesker deltager i interviewgrupperne, må antallet af interviewspørgsmål reduceres, ellers vil alle ikke være i stand til at besvare alle spørgsmål på grund af tidsrammen.

For at understøtte at de forskellige aktiviteter glider glat under Peer Besøget, tilrådes det at planlægge organiseringen af interviewene og de andre aktiviteter og opsætte et skema der viser hvem der skal interviewes/observeres af hvem, hvornår og hvor. Dette organisations-skema kan også tages med i dagsordenen for Peer Besøget.

➔ Eksempler på **Organisationsskemaer til Peer Besøget** kan findes i Værktøjskassen.

Hvis der udføres observationer, skal skemaet med retningslinjer for observationer udfyldes, analyseres og opsummeres efter slutningen af observationsrunden.

Tilstrækkelig tid skal reserveres til analysen af interviews/observationer. For en times interview, vil mindst en halv time være nødvendig til den første analyse. Pauser skal også tages i betragtning for at opstille en realistisk dagsorden.

IV.7.3.1 Møde i Peer Teamet om at udføre en første intern analyse af observationerne

Under den interne analyse har Peer Teamet som mål at få et overblik over de vigtigste resultater for at forberede det endelige møde med EUD-udbyderen. En struktureret diskussion finder sted, overvåget af Peer Koordinatoren eller Evalueringseksperter. Korte og meningsfulde tilbagemeldinger til lærere, andet personale og ledelse forberedes. På et to-dages Peer-Besøg, skal mindst tre timer reserveres til denne opgave.

IV.7.4 Feedback runden

Som det allerede er blevet påpeget, er det endelige møde ved slutningen af Peer Besøget et yderst vigtigt element i Peer Review. Dets hovedformål er tilbagemeldinger til EUD-udbyderen og kommunikativ validering af observationerne.

Alle Peers bør tage del i feedback-runden. De kan alle være aktive hvad angår at videregive tilbagemeldingerne (og tale på skift) eller én person kan udvælges til at præsentere tilbagemeldingerne – normalt er det Peer Koordinatoren. Evalueringseksperter kan lede det endelige møde.

På EUD-udbyderens side bør i det mindste ledelsen og Peer Review Facilitatoren være tilstede under det endelige møde. Deltagelsen kan udvides til flere, afhængigt af den interne strategi fra EUD-udbyderen. At præsentere evalueringseresultaterne for et større antal lærere og andet personale hos den reviewede EUD-udbyder kan være gunstigt, eftersom det gør hele processen meget gennemskuelig for alle de involverede og der kan komme umiddelbare reaktioner. Det højner sikkert også bevidstheden om problemerne på en endnu mere effektiv måde end en skriftlig rapport alene ("papir er taknemmeligt"...). Desuden sikres udbredelsen af resultaterne hos EUD-udbyderen. Dog er sådan et stort møde er dyrt og kan være

en organisatorisk udfordring for EUD-udbyderen. Derfor må andre veje til udbredelse af observationerne indenfor organisationen søges.

Peers præsenterer essensen af iagttagelser og bedømmelser for hvert evalueringområde (f.eks. gennem visualisering i en PowerPoint-præsentation, på flip-over, osv.). Lærere og ledelse opfordres til at kommentere. Hvis Peer-rådgivning er et af de vigtigste mål for Peer Review, bør mødet mellem Peers og EUD-udbyderen udvides for at give plads til videre diskussioner.

IV.7.5 Refleksion over resultaterne og meta-evaluering af processen

Efter den kommunikative validering mødes Peers for at revidere deres observationer og bedømmelser. Peer Besøget slutter med at Peer Teamet ser tilbage på Besøget. Der er to mål med denne sidste runde mellem Peers:

- Kommentarer og spørgsmål om det endelige møde skal reflekteres på og diskuteres igen. Peer Team reviderer deres bedømmelse af Kvalitetsområderne.
- I en meta-evaluering reflekterer medlemmerne af Peer Teamet over deres oplevelser, på denne måde leveres indikationer om videre udvikling af Peer Review proceduren.

➔ Et ark til dokumentation af **Peers Meta-evaluering** kan findes i Værktøjskassen.

V. European Peer Review Proceduren – Peer Review Rapport (Fase 3)

Peer Review Rapporten er det endelige dokument. Alle Peers skal bidrage til rapporten. Skrivningen kan imidlertid klares af en eller to personer mens de andre Peers kommenterer. Det anbefales at Peer Koordinatoren, sammen med Evalueringseksperter, er ansvarlig for at affatte rapporten. Normalt bør Peers nå frem til fælles konklusioner og anbefalinger gennem diskussion og argumentation; hvis dette ikke er muligt, kan afvigende meninger også præsenteres.

→ European Peer Review i praksis: At skrive rapporten

Pilotfasen af projektet "Peer Review in initial VET" viste klart at skrivningen af rapporten skulle startes under Peer Besøget: så snart Peers er tilbage i deres vante arbejdsmiljø kan færdiggørelsen af rapporten blive udsat i ugevis eller sågar måneder. Desuden er direkte kommunikation mellem Peers normalt ikke muligt efter Besøget.

Det er derfor yderst anbefalelsesværdigt at Peers når til fælles konklusioner under Peer Besøget, og at de vigtigste resultater af Peer Reviewet allerede indsættes i formularerne i løbet af analyse-fasen (Kvalitetsområde Bedømmelses-Formular; Peer Review Rapport). Skulle nogle (normalt mindre) tilpasninger være nødvendige efter den kommunikative validering med EUD-udbyderen, bør de også foretages med det samme, således at kladden til Peer Review Rapporten, bortset fra finpudsningen, er klar ved slutningen af Peer Besøget.

Der udsendes en kladde af rapporten, til hvilken den reviewede EUD-udbyder bør have mulighed for at give feedback. Den endelige rapport skal tage disse kommentarer i betragtning. I European Peer Review er den endelige Peer Review Rapport hovedsageligt henvendt til EUD-udbyderen. Alle relevante interne interessent-grupper (lærere, elever, andet personale, osv.) bør have adgang til rapporten.

Derudover kan EUD-udbyderen også sende Peer Review Rapporten videre til relevante eksterne interessenter og/eller uddannelsesmyndigheder. Ofte er dele af rapporten (normalt sammendraget) også gjort tilgængeligt for en bredere offentlighed, f.eks. over Internettet.

V.1 Strukturen på Peer Review Rapporten

Af hensyn til konsekvens og gennemskuelighed bør Peer Reviewet have samme struktur og format som Selv-Rapporteringen. Den bør udpege styrker og forbedringsområder, og muligvis – hvis det ønskes fra den reviewede EUD-udbyders side – anbefalinger.

Peer Review Rapporten indeholder:

Titel, indholdsfortegnelse, (glossar og anvendte forkortelser, om nødvendigt)

1. Fakta-ark
2. Kort portræt af EUD-udbyderen (cirka 1 side)
3. Peer Review proceduren
4. Bedømmelse af Kvalitetsområder
5. Generel bedømmelse
6. Bilag: f.eks. dagsorden for Peer Besøget, interview-retningslinjer, observations-retningslinjer

→ Peer Review Rapport formularen kan findes i Værktøjskassen.

V.2 Principper for skrivning af Peer Review Rapporten

Efter at Peer Koordinatoren (med assistance fra Evalueringseksperter) har skrevet rapporten, revideres den af Peers.

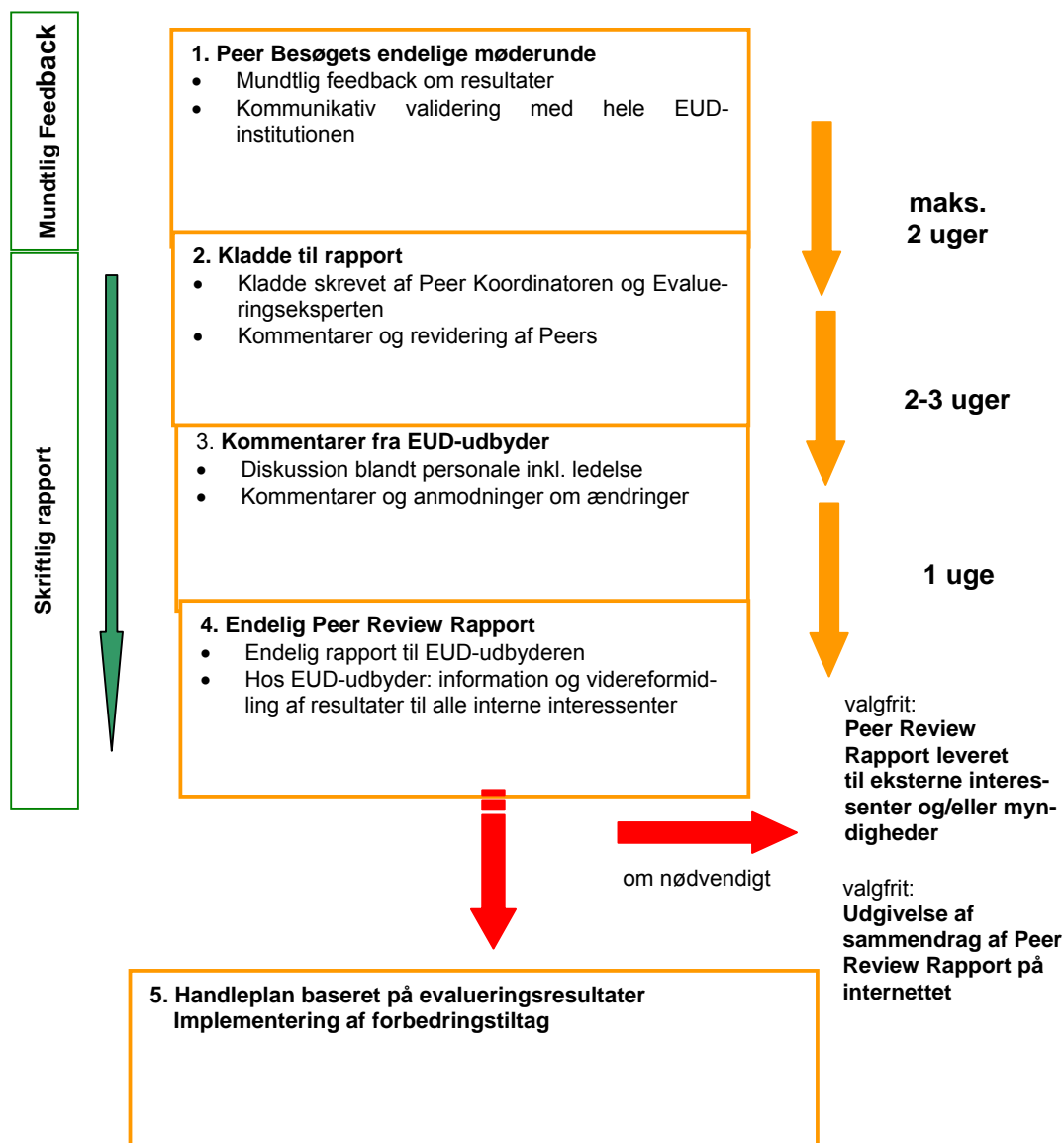
Rapporten bør give en beskrivelse af iagttagelserne fra Peer Reviewet og en bedømmelse af disse iagttagelser givet af de kritiske venner (Peers). Styrker og forbedringsområder udpeges og konklusioner præsenteres. Hvis EUD-udbyderen indvilliger, kan anbefalingerne også være en del af rapporten.

Rapporten bør kun indbefatte resultater, som er blevet præsenteret for EUD-udbyderen (dvs. under den kommunikative validering). Rapporten bør ikke indeholde nogen overraskelser for EUD-udbyderen. Kommentarer om enkeltpersoner bør heller ikke forefindes i rapporten.

Kladden til rapporten læses og godkendes af EUD-institutionen, som kan kommentere den.

V.3 Fra Peer Besøget til den endelige Peer Review Rapport

Figur 4: Procedure og tidsskema for Peer Review Rapporten

VI. European Peer Review Proceduren – Omsæt Planer til Handling (Fase 4)

Evalueringer bør altid have en effekt på praktisk arbejde: konklusioner må drages og procedurer til forandring må gennemføres (jfr. TWG for Quality in VET 2004, 9 f.) for at berettige den tid og de anstrengelser, der er investeret i review-processen. At omsætte resultaterne af Peer Review til handling er derfor den helt kritiske etape for vellykketheden af Peer Review i henseende til systematisk, fortsat og bæredygtig kvalitetsforbedring. Det ligger indenfor ledelsens ansvarsområde at sikre at resultaterne fra Peer Review bliver brugt konsekvent (jfr. også Kapitel III.1.1).

VI.1 Hvordan man får resultaterne af Peer Review til at give mening

At få evalueringsresultater til at hænge sammen er normalt en af de systematiske forbedrings største udfordringer på EUD-udbyderniveau. I European Peer Review er der adskillige elementer i proceduren, som direkte styrker defineringen af rimelige mål og tiltag.

Forbedringsområder vil blive udpeget under feedback-runden samt i Peer Review Rapporten på en åben og forståelig måde; den kommunikative validering af iagttagelserne og muligheden for dialog mellem Peers og repræsentanter for EUD-udbyderen skærper yderligere erkendelsen og værdsættelsen af denne feedback. Hvis det findes på sin plads, kan anbefalinger om opfølgningproceduren også leveres af Peers.

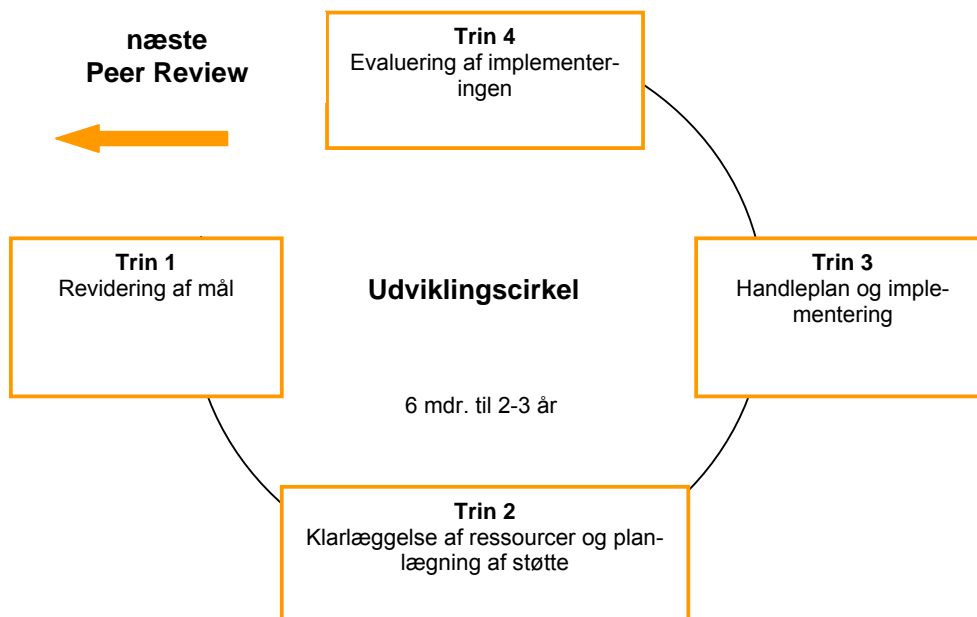
Endvidere understøtter Peer Review processen i sig selv den kvalitative fortolkning af selvevalueringssdata såvel som de indsamlede data fra Peer Besøget: Tilbagemeldingerne fra Peers skulle forsyne EUD-udbyderen med letforståelige og meningsfulde informationer hvad angår den fremtidige kurs for procedurer til forandring.

VI.2 Hvordan man forbereder procedurer til forandring

Til at omsætte resultater til handling foreslås en systematisk proces baseret på kvalitetscirklen. Den bør støttes af en åben og udførlig informationspolitik, som sikrer at alle relevante interessenter har adgang til resultaterne af Peer Review. Om muligt bør en åben debat i organisationen forløbe forud for igangsættelsen af procedurer til forandring. Alt dette vil forbedre kvaliteten af truffne beslutninger og styrke motivationen internt hos EUD-udbyderen.

VI.3 Hvordan kommer man videre - systematisk metode til forandringsprocedurer

Figur 5: Fra viden til handling

VI.3.1 Revidering af mål

Om muligt, bør forandringsprocedurer planlægges i fællesskab hos EUD-udbyderen. Dette bør begynde med en revidering af kvalitetsmål og planlægning baseret på resultaterne af selv-evalueringen og Peer Review.

Revideringen bør omfatte de strategiske og driftsrelaterede niveauer, som bør være indbyrdes forbundne. Opnåelse af driftsmål burde være muligt indenfor en realistisk tidsramme af 6 måneder til 2-3 år. Det anbefales at de bliver defineret som SMART mål:

S	specifik
M	målbar
A	attraktiv
R	realistisk
T	tids-relateret

VI.3.2 Klarlæggelse af ressourcer og planlægning af støtte

For at omsætte en plan til handling, er det nødvendigt at klarlægge hvilke ressourcer der er til rådighed og integrere planen i hele institutionens udviklingsproces. Individuelle og institutionelle behov må tages i betragtning når dette gøres:

- Hvilke bærende kræfter eksister og kan bruges? (f.eks. netværk, lærere)
- Hvilke bærende strukturer kan aktiveres? (f.eks. kvalitetsgrupper, gensidige undervisningsobservationer, mentorordninger, supervision, peer coaching, projektgrupper, osv.)
- Hvilke økonomiske, bemandingsmæssige (interne og eksterne) og tids-ressourcer er tilgængelige?
- Hvilke hindringer og stopklodser skal have opmærksomhed?
- Hvordan kan vi styre udfordrende situationer?

- Hvordan håndterer vi modstand?
- Behøver vi rådgivning? Hvorfor? Til hvad? Hvem kunne rådgive os?
- Har vi brug for underviser-uddannelse, nye metoder eller nye handlemodeller?
- Er læreruddannelserne egnede og fyldestgørende?

En realistisk og motiverende handleplan og tidsplan opstilles, baseret på informationer om ressourcer og støtte.

VI.3.3 Handleplan og implementering

De følgende vejledende spørgsmål kan bruges til at opstille en handleplan:

- Hvordan starter vi? Hvad er de næste skridt? Hvad er prioriteterne?
- Hvad skal vi gøre for at nå målet?
- Er halvårige mål og milepæle tilstrækkelige?
- Hvilke ressourcer (økonomi, bemanning, tid) er til rådighed?
- Hvem er involveret eller tager ansvar?
- Ville det være formålstjenligt at udpege en styregruppe?
- Hvem skal godkende handleplanen?
- Hvordan kan vi videreformidle handleplanen?

Udviklingstrin kan registreres i en handleplan:

Tabel: Handleplan

Aktiviteter	Prioritet	Tidsramme	Ansvarlig Person	Ressourcer
Hvad skal der gøres?	Hvad er presse-rende?	Til hvornår?	Af hvem?	Hvad har vi brug for?

VI.3.4 Evaluering af implementeringen – planlægning af det næste Peer Review

Alle udviklingsplaner på et individuelt og institutionelt niveau nødvendiggør endnu en feedback-cirkel: Evalueringen må indeholde bedømmelse af om de opstillede mål blev nået. Vejledende spørgsmål til at afgøre udfaldet af forbedringstiltagene kunne være:

- Hvorfra ved vi om vi har gjort fremskridt? Hvordan gør vi op om vi har nået målene? Hvilke kriterier og tegn på succes kan formuleres? Hvilke feedback-metoder skal vi anvende?
- Hvem holder os ansvarlige? Hvem skal vi aflægge regnskab for? Hvem minder os om at forfølge vores mål og planer hvis vi forsømmer dem?
- Hvilke positive konsekvenser forventer vi hvis vi når målene? Hvordan belønner vi os selv hvis vi når målene? Hvilke konsekvenser er der hvis vi ikke når de mål vi har sat?

En selv-evaluering gående på implementeringen af forandringsprocedurer kan igen kompletteres af ekstern feedback gennem Peer Review – og starte den næste cyklus i en fortsat forbedringsproces.

VII. Kvalitetsområder

VII.1 Kvalitet i EUD-udbuddet og definitionen af Kvalitetsområder

Hvad er "Kvalitet i EUD-udbuddet"? Betegnelsen "kvalitet" er en uspecifik betegnelse. Kvalitet er kontekstafhængig, dvs. den konkrete kontekst skal være kendt for at kvalitet kan defineres. En brugbar forklaring fra af den Tekniske Arbejdsgruppe (TWG) om Kvalitet i EUD (jfr. Faurshou, 2003) er at relatere kvalitet til opfyldelsen af mål forbundet med EUD-udbuddet, dvs. at analysere virkeligheden holdt op imod forventninger:

Kvalitet = Erfaringer (Virkeligheden) / Forventninger (Mål)

For således at bestemme hvilken slags EUD-udbud er høj kvalitet og hvilken slags ikke er, skal det stå klart hvad de kontekst-specifikke mål for EUD-udbuddet er. Mål kan findes på forskellige niveauer i EUD-systemerne og varierer i nogen grad fra land til land og fra EUD-udbydere til EUD-udbydere. Således er der ingen generelt accepteret definition eller beskrivelse af de vigtigste kvalitets-spørgsmål for EUD.

Succesen for et Peer Review afhænger imidlertid af om meningsfulde og relevante Kvalitetsområder bliver reviewet eller ikke. Desuden kan gennemskuelighed og sammenlignelighed mellem forskellige Peer Reviews kun sikres, hvis en fælles ramme tjener som udgangspunktet.

Derfor er en rammekonstruktion af Kvalitetsområder blevet defineret til European Peer Review proceduren, som:

- omfatter de vitale områder af en EUD-udbyder af høj kvalitet i en klar, praktisk og gennemførlig form, og som
- dækker de fleste af de nationale Kvalitetsområder i partner-landene, således lettes dens brug på et Europæisk niveau, og
- tjener som et værktøj til tværlæsning af forskellige nationale Kvalitetsrammer, således forbedrer den gennemskuelighed og sammenlignelighed indenfor Europa.

VII.2 Relation mellem de Europæiske Kvalitetsområder for EUD-udbydere og institutionelle/nationale rammer

Sættet af Kvalitetsområder (inklusive kriterier og indikatorer, se herunder) bør derfor på ingen måde erstatte nationale rammer. I stedet er det hensigten at det skal støtte europæisk samarbejde om evaluering på EUD-udbydere niveau: En rammekonstruktion med fælles Kvalitetsområder kan bruges til at lette tværnationale Peer Review og/eller kan tjene som et sammenligningsgrundlag for reviews udført i en national kontekst.

Specielle nationale/institutionelle Kvalitetslementer kan selvfølgelig tilføjes til denne rammekonstruktion afhængigt af nationale og/eller institutionelle krav. Til udelukkende national anvendelse af European Peer Review-proceduren, kan nationale rammer erstatte Kvalitetsområderne foreslået herunder.

VII.3 Fjorten Europæiske Kvalitetsområder for EUD-institutioner

De 14 foreslåede **kvalitetsområder** er:

- Kvalitetsområde 1: Læseplaner
- Kvalitetsområde 2: Læring og undervisning
- Kvalitetsområde 3: Bedømmelse
- Kvalitetsområde 4: Læringsresultater og udbytte
- Kvalitetsområde 5: Socialt miljø og adgang
- Kvalitetsområde 6: Ledelse og administration
- Kvalitetsområde 7: Institutionel etos og strategisk planlægning
- Kvalitetsområde 8: Infrastruktur og økonomiske ressourcer
- Kvalitetsområde 9: Personaleansøgning, ansættelse og udvikling
- Kvalitetsområde 10: Personalets arbejdsbetingelser
- Kvalitetsområde 11: Eksterne relationer og internationalisering
- Kvalitetsområde 12: Social deltagelse & interaktioner
- Kvalitetsområde 13: Inddragelse af kønsaspektet
- Kvalitetsområde 14: Kvalitetsledelse og evaluering

VII.3.1 Kerne-Kvalitetsområder og Valgfri Kvalitetsområder

De 14 Kvalitetsområder omfatter fire Kvalitetsområder, som relaterer direkte til EUD-institutionernes “nøgle-virksomhed”, lærings- og undervisnings-processerne. De bliver således kaldt “Kerne-Kvalitetsområder”. Eftersom disse fire Kvalitetsområder normalt ligger indenfor den beslutningstagende magt på institutions-niveauet, vil EUD-udbydere over hele Europa blive kompetente til at handle efter resultaterne af ekstern bedømmelse på disse områder. For at fremhæve deres vigtighed, er disse Kvalitetsområder placeret som de første fire områder indenfor de foreslåede rammer for kvalitet på EUD-udbyder niveauet.

I forbindelse med et European Peer Review anbefales det, at mindst en af de fire “Kerne” Kvalitetsområder bliver angrebet.

De **4 Kerne Kvalitetsområder** er:

- Kvalitetsområde 1: **Læseplaner**
- Kvalitetsområde 2: **Læring og undervisning**
- Kvalitetsområde 3: **Bedømmelse og tests**
- Kvalitetsområde 4: **Læringsresultater og udbytte**

De tilbageværende 10 Kvalitetsområder – Valgfri Kvalitetsområder – anses for at være nødvendige for EUD-institutionens drift, de støtter Kerne-Kvalitetsområdernes processer.

I Leonardo-projektet “Peer Review in initial VET”, blev et “European Peer Review Certificate” kun udstedt til en EUD-udbyder/institution hvis minimum to Kvalitetsområder var blevet reviewet med et godt resultat, af disse skulle mindst et være et Kerne-Kvalitetsområde. Certifikatet nævner alle behandlede Kvalitetsområder samt EUD-udbyderens/institutionens særlige evalueringsspørgsmål til Peer Review.

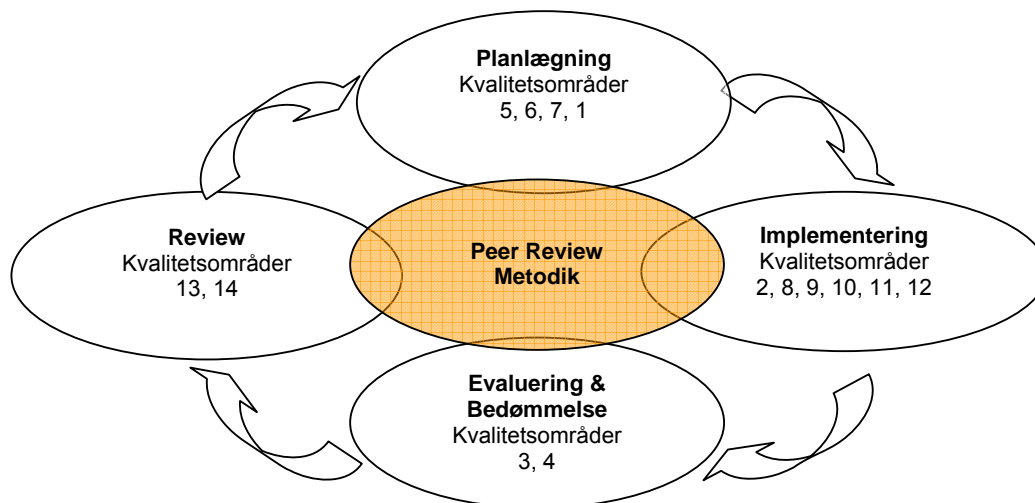
VII.4 Kvalitetsområderne og CQAFs Kvalitetssikringmodel

Som det er blevet påpeget i Indledningen til denne håndbog, er European Peer Review proceduren baseret på Kvalitetssikringsmodellen fra den fælles ramme for kvalitetssikring. Peer Review foreslås som en innovativ metodik til Ekstern evaluering af EUD på udbyderniveau.

Hvordan relaterer Kvalitetsområderne til Kvalitetssikringsmodellen fra CQAF?

1) Kvalitetsområderne selv kan være direkte indplaceret under et af elementerne i modellen, f.eks. planlægning, implementering, evaluering og bedømmelse, samt review. På denne måde, er Kvalitetsområderne relateret til en logisk ramme for fortsatte forbedringer.

Diagram: Kvalitetsområderne i Kvalitetssikrings Modellen fra CQAF

2) Desuden vil alle kvalitets-cirkelns elementer blive overvejet på en integreret og systematisk måde i bedømmelsen af Kvalitetsområderne indenfor European Peer Review proceduren. Planlægning, implementering, evaluering og bedømmelse, samt review og procedurer til forandring er nødt til at være del af en selv-evaluering ligeså vel som et Peer Review. Dette er for at sikre at der er en sammenhængende og omfattende kvalitetsstrategi og en systematisk forbindelse mellem evaluering og forbedringer. Eftersom Peer Review bør fremme fortsatte kvalitetsforbedringer, lægges der speciel vægt på opfølgingsprocessen.

VII.5 Hvordan Kvalitetsområderne er fastlagt

VII.5.1 Kriterier

Hvert Kvalitetsområde er præciseret ved et sæt af kriterier. Disse kriterier identificerer nøgleaspekter af kvalitet på det relevante område. Kriterierne repræsenterer derfor holdepunkterne for Kvalitetssikring og kvalitetsudviklingsindsats på det specifikke Kvalitetsområde.

I et European Peer Review bør mindst 2 kriterier reviews for hvert udvalgte Kvalitetsområde. Imidlertid, er listen over kriterier ikke udtømmende, hvilket betyder at yderligere kriterier kan tilføjes, afhængigt af individuelle behov. Alle de kriterier, der skal reviews skal behandles i selv-evalueringen og Selv-Rapporteringen.

VII.5.2 Eksempler på indikatorer

Desuden er kriterierne yderligere fastlagt ved **indikatorer som tjener til at eksemplificere kriterierne. Det er kun forslag og de er ikke foreskrevne** for European Peer Review proceduren. Dette betyder at **de kan udskiftes eller suppleres med andre indikatorer** om nødvendigt.

Nogle af indikatorerne er baseret på "hårde" kvantitative data, der kan måles og tælles statistisk (f.eks. frafaldshyppighed). Nogle af dem vil blive leveret af EUD-udbyderen/institutionen i Selv-Rapporteringen. De fleste indikatorer skitserer "bløde" kvalitative oplysninger om eksistensen af visse forhold eller tendenser. De "bløde" indikatorer præsenteret i denne Manual er formuleret på en præcis måde og foreskriver krav til opfyldelsen af den individuelle indikator.

VII.5.3 Kilder til dokumentation

Denne kategori anses for at være en støtte for både EUD-institutionen og Peers. Kilderne til dokumentation anfører eksempler og forslag med hensyn til hvor og hvordan de specifikke krav til indikatorerne kan tildeles og dokumenteres.

- ➔ Hele listen over de **Europæiske Kvalitetsområder** med kriterier, indikatorer og kilder til dokumentation kan findes i Værktøjskassen

VIII. Peers

VIII.1 Hvem er en Peer?

En Peer er en person

- som er en ligemand for eller er på samme niveau som den/de person(er) hvis præstationer reviewes
- som arbejder i et lignende miljø (og/eller i en lignende institution)
- som er ekstern (dvs. fra en anden institution) og uafhængig (har ingen personlig/institutionel "andel" i evalueringsprocessen)

og

- som har særlig faglig ekspertise og viden på feltet (del i værdier, faglig kompetence og holdninger, sprog, osv.)
- som således kan tilføre en grad af "inside" viden om genstanden for reviewet til processen og kombinere den med den eksterne synsvinkel hos en person fra en anden organisation ("external insider").

Peers bliver sommetider også kaldt "kritiske venner".

VIII.2 Kerneopgaver for Peers

Kerneopgaven for Peers er at nå til en forståelse af den reviewede EUD-udbyders/institutions særlige situation og at yde kritiske tilbagemeldinger. Forslag og løsninger på problemer bør kun gives hvis EUD-udbyderen udtrykkeligt beder om dem.

VIII.3 Sammensætning af Peer Teamet

European Peer Reviews bliver udført af **teams på 4 Peers**. Det anbefales at den samlede størrelse på review-teamet er et lige tal, fordi sæt på to Peers (Peer Tandems) skal dannes for at foretage interviews med de forskellige interessent-repræsentanter. (Hvis større Peer Teams bliver anvendt, må antallet af Peers ikke overstige 8).

Sammensætningen af Peer Teams afhænger af Peer Reviewets emne, eftersom Peers først og fremmest skal have omfattende ekspertise i de reviewede Kvalitetsområder. Det er imidlertid vigtigt at bemærke, at teamet som helhed skal dække den påkrævede ekspertise og erfaring og ikke nødvendigvis det enkelte team-medlem. Mere detaljeret: Et Peer Team til et European Peer Review skal bestå af eksperter med de følgende erhvervsmæssige baggrunde:

Mindst halvdelen af Peers bør være "**ægte**" **Peers**, dvs. kolleger fra andre EUD-udbydere: lærere, vejledere, ledere, kvalitets-eksperter, osv. Disse EUD-fagpersoner bør have de følgende eksperter: 1) i de review-emner der er til gennemgang, 2) i undervisnings- og lærings-processer (mindst 5 års undervisningserfaring), og 3) i kvalitetssikring og kvalitetsudviklings-procedurer (dvs. kvalitetsledelsesmetoder, evalueringsmetoder, osv.). Det anbefales også at to af Peers for indeværende arbejder som lærere.

Desuden kan en **interessent-repræsentant (eller repræsentanter)** optages i Peer Teamet. Denne Peer kan f.eks. komme fra "eksterne samarbejdspartnere" såsom institutioner på andre uddannelsesniveauer (f.eks. skolernes overbygning, universiteter, polytekniske læreanstalter), fra det nært beslægtede erhvervsliv (repræsentanter for firmaer) eller fra andre relevante interessenter (arbejdsmarkedseksperter, arbejdsmarkedets parter, forældre, osv.).

Det anbefales at ét medlem af Peer Teamet er i stand til at påtage sig rollen som "**Evalueringsekspert**" med ekspertise i evaluering, mødeledelse og kommunikation. Denne Peer kan også komme fra en anden institutionel baggrund end EUD (f.eks. evaluering, research,

konsulentbistand, osv.). Denne person skal imidlertid også have tilstrækkelig erfaring i EUD, eftersom han/hun både skal udfylde funktionen som "normal" Peer og funktionen som Evalueringsekspert. Evalueringseksperter behøver ikke hentes udenfor EUD, en "ægte" Peer fra en anden EUD-udbyder, som har de krævede kvalifikationer og ekspertise kan også påtage sig rollen som Evalueringsekspert.

VIII.4 Roller i et Peer Team

Indenfor et Peer Team skal de følgende roller udfyldes:

- Peers
- en Peer Koordinator⁹
- en Evalueringsekspert
- en ekspert i inddragelse af kønsaspektet
- en tværnational Peer (eventuelt).

VIII.4.1 Peers

Peers analyserer Selv-Rapporteringen, opstiller en evalueringsplan (hvem skal interviewes, retningslinjer for interview) og udfører Peer Review (f.eks. indsamler informationer, interview, analyserer observationer, leverer feedback, osv.).

VIII.4.2 Peer Koordinator

Udover Peer-opgaverne er Peer Koordinatoren lederen af Peer Teamet. Han/hun er den primære kontakt til EUD-udbyderen, koordinere og planlægger Peers aktiviteter og beskæftiger sig med mødeledelse i review processen og tidsstyring. Han/hun er også ansvarlig for udarbejdelsen af Peer Review Rapporten.

Peer Koordinatoren indtager derfor en central rolle. Han/hun behøver et højt kompetenceniiveau i evaluering, teamledelse, kommunikation, mødeledelse, og tidsstyring og skal derfor udvælges nøje.

VIII.4.3 Evalueringsekspert

Evalueringsekspertens rolle skal også rummes i Peer Teamet for at sikre at mindst en person har omfattende ekspertise i evaluering, mødeledelse, og kommunikation. Denne rolle kan bestrides af Peer Koordinatoren eller en af de andre Peers i teamet.

Hvis Peer Teamet ikke er meget erfarent i evaluering, kan Evalueringseksperter vejlede Peer Teamet og støtte Peer Koordinatoren i hendes/hans opgaver. I så tilfælde kan Evalueringseksperter være ansvarlig for mødeledelsen ved et eller flere interne analyse-møder i Peer Teamet, hvor observationerne fra de forskellige Peer Tandems bliver diskuteret og tilbagemeldingerne til lærere, øvrigt personale samt ledelsen forberedes. Desuden kan Evalueringseksperter lede det sidste møde. Han/hun kan også assistere Peer Koordinatoren i udfærdigelsen af Peer Review Rapporten. Om muligt vil Evalueringseksperter også støtte Peers med speciel evalueringsekspertise i forberedelsesfasen ved for eksempel at assistere dem i opstillingen af interview-retningslinjer.

VIII.4.4 Ekspert i inddragelse af kønsaspektet

Det anbefales stærkt at en Peer med speciel ekspertise i inddragelse af kønsaspektet indgår i Peer Teamet. Eksperten i inddragelse af kønsaspektet sikrer at kønsaspektet bliver ordentligt overvejet gennem hele processen, dvs. fra reviewets planlægning gennem dataindsamlingen og bedømmelse til feedback og rapportering.

⁹ Peer Koordinatoren kan udpeges enten af EUD-institutionen selv eller af det koordineringsorgan, der organiserer pågældende Peer Review.

VIII.4.5 Tværnational Peer

At bruge en tværnational Peer er valgfrit. I forbindelse med et tværnationalt European Peer Review er det dog et krav at der hverves en tværnational Peer.

På den ene side kan det at invitere en Peer fra et andet land være en meget berigende oplevelse for alle involverede parter, både den tværnationale Peer, EUD-udbyderen og de andre Peers. At konfrontere hinanden med forskellige systemer og praksis kan højne den gensidige læring og overførelse af innovation. Endvidere stimulerer uafhængigheden og den åbenbare afstand hos en tværnational Peer ofte en speciel atmosfære af åbenhed og kritisk eftertanke.

På den anden side kræver det omhyggelige forberedelser at inddrage en tværnational Peer og visse betingelser for EUD-udbyderens og Peers vedkommende. Allererst må alle involverede parter være opmærksomme på de ekstra anstrengelser, der er nødvendige: Sprogproblemet i særdeleshed må overvejes nøje, ligesom også EUD-systemernes mangfoldighed og kulturelle forskelle. At invitere en tværnational Peer nødvendiggør normalt også større finansiering, for eksempel til rejser eller til oversættelsesudgifter.

Tabel : Sammensætning af Peer Teamet: roller, erhvervsbaggrund og kompetencer

Antal af Peers (4 Peers)	Erhvervsbaggrund	Nødvendige kompetencer
2 "Ægte" Peers (minimum)*	Fagfolk fra andre EUD-udbydere (lærere, vejledere, ledere, kvalitetseksperter, osv.)	<ul style="list-style-type: none"> • Viden om Kvalitetsområder der er til gennemgang • Erfaring i undervisnings- og lærings-processer • Erfaring i kvalitetssikrings- og kvalitetsudviklings-procedurer (QA og QD)
1 Peer fra en "Interessant" **	Repræsentant fra andre interessentgrupper (andre uddannelses-niveauer, firmaer, arbejdsmarkedets parter osv.)	<ul style="list-style-type: none"> • Viden om Kvalitetsområder der er til gennemgang • Erfaring i QA og QD procedurer
1 Evaluerings ekspert*	Professionel evaluator/kvalitetssagkyndig (f.eks. fra forskningsinstitut/universitet, uafhængigt auditerings/akkrediterings-organ, eller fra EUD-udbyder)	<ul style="list-style-type: none"> • Ekspertise i evaluering, mødeledelse og kommunikation • Viden om EUD system
1 Ekspert i kønsaspektets integration*	enhver af de ovenstående	<ul style="list-style-type: none"> • andet: • Ekspertise i inddragelse af kønsaspektet
1 Tværnational Peer (valgfrit)***	enhver af de ovenstående, normalt en EUD-fagperson	<ul style="list-style-type: none"> • Viden om Kvalitetsområder der er til gennemgang • Erfaring i undervisnings- og lærings-processer • Erfaring i QA og QD procedurer

* påkrævet til et European Peer Review

** anbefales til et European Peer Review

*** påkrævet til et tværnationalt European Peer Review

VIII.5 Nødvendige kompetencer og ekspertiser hos Peers

Peer Teams i deres helhed skal således have ekspertise

- i undervisning og læring
- i kvalitets-sikring og -udvikling

- i Kvalitetsområder til gennemgang.

Derudover bør én Peer have ekspertise i inddragelse af kønsaspektet og én Peer bør have kompetencer til at udfylde Evalueringsekspertens rolle. Da Peer Review proceduren præsenteret i denne manual er designet som et tværnationalt instrument, anbefales det at mindst én Peer fra et andet land engageres. I forbindelse med udvælgelsen af en tværnational ekspert, er tværnational erfaring, interkulturelle kompetencer og sprogfærdigheder afgørende.

Derfor er **supplerende krav**

- ekspertise i inddragelse af kønsaspektet
- ekspertise i evaluering
- tværnational erfaring.

VIII.6 At ansøge om at blive Peer

Manualen tilbyder også et ansøgningsskema til personer, som er interesseret i at blive Peer og har den relevante ekspertise. Peers der ønsker at tage del i et European Peer Review bedes udfylde og aflevere dette ansøgningsskema.

→ En **Ansøgningsformular for Peers** kan findes i bilagene.

VIII.7 Forberedelse og uddannelse af Peers

Peers er forpligtet til at analysere EUD-institutionens Selv-Rapportering og bidrage til forberedelsen af Peer Besøget ved at deltage i møder med EUD-udbyderen og de andre Peers, ved at opstille en dagsorden for Peer Besøget og ved at formulere evalueringsspørgsmål til Peer Review.

Inden Peer Review, skal Peers også gennemgå en "Peer-uddannelse", som forbereder dem til deres arbejde som eksterne evaluatore. Uddannelsen bør introducere Peer Review som en evalueringsmetodik, forklare de forskellige faser af Peer Review i dybden, og klarlægge Peers rolle og opgaver. Endvidere kan uddannelse i kvantitativ og kvalitativ data-analyse og i kvalitative evalueringsmetoder (f.eks. interviews og observation) etableres ved behov. Uddannelse i soft skills, dvs. sociale, kommunikative færdigheder og færdigheder i mødeledelse bør fuldende uddannelsen.

Hvis uddannelse med fremmøde er mulig, kan Peer-uddannelsen også bruges til at støtte Peers i forberedelsen af Peer Besøget, dvs. til at tilbyde vejledning i analysen af Selv-Rapporteringerne og/eller rådgivning i forberedelsen af Review-designet og Peer Besøgsdagsordenen (f.eks. hvilke metoder der skal bruges til hvilke emner, hvem skal interviewes/observeres, hvordan forberede spørgsmål til interview-retningslinjer eller skemaer med kriterier for observationer, osv.).

→ **European Peer Review i praksis: Peer uddannelse**

I projektet "Peer Review in initial VET", tog uddannelsen af Peers oftest 1,5 – 2 dage og inkluderede to komplementære dele:

- en web-baseret uddannelse for Peers (1 dag) som kunne besøges fra hjemmesiden: <http://www.peer-review-education.net>, og
- en uddannelsesworkshop med fremmøde for Peers (0,5 - 1 dag) som også havde som formål at forberede Peer Besøget og derfor normalt fandt sted dagen før Peer Besøget (lavere rejseomkostninger; jfr. også det Peer Teammøde, der holdes før reviewet). Dette møde tilbød også Peers en mulighed for team-building.

VIII.8 Bindeled til Peer Review Facilitatoren

Den primære kontaktperson for Peer Teamet under hele processen er Peer Review Facilitatoren. Han/hun skal stille yderligere dokumentation til rådighed ved forespørgsler og er ansvarlig for den organisatoriske forberedelse og afholdelse af Peer Review (invitation af personer der skal interviewes, reservering af lokaler og andre faciliteter der opstår behov for, logistikken under reviewet, osv.). Således er facilitatorens vigtigste rolle at sikre at kommunikationskanalerne mellem EUD-udbyderen/institutionen og Peer Teamet (hovedsageligt i skikkelse af Peer Koordinatoren) virker effektivt. Facilitatoren er ikke et medlem af Peer Teamet og skal ikke bedømme de emner, der er til gennemgang. Han/hun bør ikke være til stede under interviews eller under interne diskussioner i Peer Teamet.

IX. Litteratur, resurser er og kilder

IX.1 Litteratur

- Allulli, Giorgio (2000): *Le misure della qualità*, Rom, SEAM.
- Allulli, Giorgio; Grando, Tiziana (2004): *Il progetto di Autovalutazione di Istituto 2001-2004*, Provincia autonoma di Trento, Assessorato all'Istruzione e alle Politiche giovanili, Comitato Provinciale di Valutazione del Sistema Scolastico e Formatvo (red.), Trient.
- Basel, Sven (2004): *Peer-Evaluation in beruflichen Schulen als Beitrag zur schulischen Qualitätsentwicklung*. Indgår i: *berufsbildung Heft 90* (2004), 43–45.
- Europakommissionen (1999): *Evaluating quality in school education. A European pilot project. Final Report*, rapport udarbejdet af John MacBeath, Denis Meuret, Michael Schratz, Lars Bo Jakobsen.
- Europakommissionen (2001): *European Report on the Quality of School Education. Sixteen Quality Indicators*, rapport baseret på arbejdet fra Working Committee on Quality Indicators.
- Faurschou, Kim (2002): *Quality management approaches for vocational education and training*. European Forum on Quality in VET, The Technical Group.
- Faurschou, Kim (2003): *Quality Standards and Norms in European VET*, Technical Working Group on Quality in VET.
- Gerriets, Elke; Giebenhain, Dagmar; Basel, Sven; Möller, Karl-Heinz (2004): *Modellversuch eiver, 1. Zwischenbericht "Evaluation im Verbund als Beitrag zur Qualitätsentwicklung beruflicher Schulen in regionalen Bildungsnetzwerken"*, Modellversuch des Hessischen Landesinstituts für Pädagogik, Wiesbaden.
- Gutknecht-Gmeiner, Maria (2006): *Externe Evaluierung durch Peer Review. Vergleichende Analyse gängiger Verfahren, Neudefinition von Peer Review sowie Einsatzmöglichkeiten für Qualitätssicherung und Qualitätsentwicklung in der beruflichen Erstausbildung*. Doktordisputats, Universitetet i Klagenfurt.
- Gutknecht-Gmeiner, Maria (2006): *Peer-Review in der beruflichen Erstausbildung in Europa*. Indgår i: Basel, S., Giebenhain, D. und Rützel, J. (Hg.): *Peer-Evaluation an beruflichen Schulen - Impuls für dauerhafte Schulentwicklung durch Öffnung nach Außen*, Paderborn, 117-139.
- Handbook for academic review* (2000): udgivet af Quality Assurance Agency for Higher Education, Gloucester.
- Handbook for academic review: England, 2004, for review of directly funded higher education in further education colleges* (2004): udgivet af Quality Assurance Agency for Higher Education (www.qaa.ac.uk, 2.11.2004).
- HM Inspectorate of Education (2002): *How good is our school? Self-evaluation using quality indicators*, Skotland.
- Joint Committee on Standards for Educational Evaluation (1994): *The programme evaluation standards. How to assess evaluations of educational programs*, Thousand Oaks, Sage.
- Keller, Hans (1999): *Chancen, Möglichkeiten und Grenzen eines Peer Reviews*, ms., Bülach.
- Kozar, Gerhard (1999): *Hochschul-Evaluierung - Aspekte der Qualitätssicherung im tertiären Bildungsbereich* [= Schriftenreihe des Fachhochschulrats, Band 3], Wien.
- Peer Assistance and Peer Review. An AFT/NEA Handbook* (1998), udarbejdet til "Shaping the Profession that shapes the future". An AFT/NEA Conference on Teacher Quality,

- Washington D.C. (www.aft.org/pubs-reports/downloads/teachers/parhndbk.pdf, 24.2.2005).
- Provincia Autonoma di Trento, Assessorato all'Istruzione e alle Politiche giovanili (2005): Strumenti per l'autovalutazione d'istituto, Trient.
- Ravnmark, Lise-Lotte (2003): A European Guide on Self-assessment for VET-providers, Technical Working Group on Quality in VET.
- Regulation of the FH Council on the Evaluation in the Austrian FH Sector 5/2004 (Evaluation Regulation 5/2004; EvalVO) (http://www.fhr.ac.at/fhr_inhalt_en/00_documents/evaluation_regulation.pdf, 15.1.2005).
- Leo-Rhynie, Elsa (1999): Gender mainstreaming in Education: A reference manual for governments and other stakeholders, London.
- Seyfried, Erwin (2003): A limited set of coherent quality indicators proposed by the Technical Working Group on Quality.
- Stamm, Margrit; Büeler, Xaver (1999), Peer Review an sechs Bernischen Schulen, Aarau.
- Strahm, Peter (2004b): Manual Peer Review IPS 2004, ms., Bern.
- Technical Working Group 'Quality in VET' (2004): Fundamentals of a 'Common Quality Assurance Framework' (CQAF) for VET in Europe. Europakommissionen, Directorate-General for Education and Culture, Vocational training: Development of vocational training policy.
- The Standing International Conference of Central and General Inspectorates of Education (SICI) (2003): Effective school self-evaluation (<http://sici.org.uk/ESSE/index.htm>, 31.3.2007).
- Thune, Christian; Holm, Tine; Sørup, Rikke; Biering-Sørensen, Mads (2003): Quality procedures in European Higher Education. An ENQA survey, [=ENQA Occasional Papers 5], Danmarks Evalueringsinstitut, European Network for Quality Assurance in Higher Education, Helsinki.

IX.2 Websites

IX.2.1 Peer Review og kvalitetsspørgsmål

- www.peer-review-education.net
- www.aahe.org/teaching/Peer_Review.htm, 24.2.2005
- www.qaa.ac.uk, 2.11.2004
- www.enqa.net, 5.11.2004
- www.inqaahe.nl, 5.11.2004
- www.provost.wisc.edu/archives/ccae/MOO/index.html, 10.12.2004
- http://www.heideschule.de/Peer_review.htm, 31.1.2005
- <http://s1.teamlearn.de/b-1-eiver>, 17.2.2005
- <http://www.gibb.at>, 31.3.2007
- <http://www.provincia.tn.it/istruzione/valutaz/>, 31.10.2005

IX.2.2 Inddragelse af kønsaspektet

- http://europa.eu.int/eur-lex/lex/en/treaties/dat/12002E/pdf/12002E_EN.pdf (specielt artiklerne 2 og 3), 07.04.2005
- http://europa.eu.int/comm/employment_social/equ_opp/treaty_en.html, 07.04.2005

http://europa.eu.int/comm/dgs/education_culture/ega/index_en.html, 07.04.2005

http://www.coe.int/T/E/Human_Rights/Equality/02_Gender_mainstreaming/001_Factsheet.asp#TopOfPage, 07.04.2005

IX.3 Rapporter fra LdV-projektet "Peer Review in initial VET"

IX.3.1 Projektrapporter

Gutknecht-Gmeiner, Maria (2005): Peer Review in Education: Part I: International Research and Analysis, Part II: Recommendations for the development of the European Peer Review Manual, Vienna.

Gutknecht-Gmeiner, Maria; Neubauer, Barbara (2005): Gender mainstreaming in the LdV Project Peer Review in initial VET. Tentative proposal for the implementation of gender mainstreaming in the European Peer Review Manual, baseret på indlæg af Claudia Schneider "Grundlagen der geschlechtssensiblen Qualitätssicherung und -entwicklung in der beruflichen Erstausbildung. Geschlechtergerechte Entwicklung des Peer Review Manuals" og diskussioner med Jutta Zemanek (HTL Spengergasse) and Viktoria Kriehebauer (College for Tourism Vienna 21), Wien, april 2005.

Schneider, Claudia (2005): Grundlagen der geschlechtssensiblen Qualitätssicherung und -entwicklung in der beruflichen Erstausbildung. Geschlechtergerechte Entwicklung des Peer Review Manuals, Wien.

Lassnigg, Lorenz; Stöger, Eduard (2005): Transnational Synopsis Report, Wien.

IX.3.2 Nationale rapporter

Stöger, Eduard; Lassnigg, Lorenz (2005): National Report Austria.

Kristensen, Ole Bech (2005): National Report Denmark.

Koski, Leena; Koski, Emilia (2005): National Report Finland.

Jakab, Tamás (2005): National Report Hungary.

Allulli, Giorgio; Tramontano, Ismene (2005): National Report Italy, med bidrag fra Lucio Reghellin (CNOS-FAP), Vittoria Gallina (INVALSI), Alessia Mattei (INVALSI), Luisa Palomba (Ministero del Lavoro), Maria Vittoria Marini Bettolo (Ministero dell'Istruzione dell'Università e della Ricerca), Antonio Pileggi (MIUR).

De Ridder, Willem (2005): National Report Netherlands.

Gomes da Costa, Rui (2005): National Report Portugal.

Balica, Magda; Fartusnic, Ciprian (2005): National Report Romania.

Strahm, Elisabeth and Peter (2005): National Report Switzerland.

Hollstein, Rick (2005): National Report United Kingdom.

X. Ordliste

Common Quality Assurance Framework (CQAF): den fælles ramme for kvalitetssikring

Common Quality Assurance Framework (CQAF) er blevet udviklet af den Tekniske Arbejdsgruppe (TWG) for kvalitet i EUD, en højt placeret europæisk arbejdsgruppe, som har fulgt et mandat fra Europakommissionen.

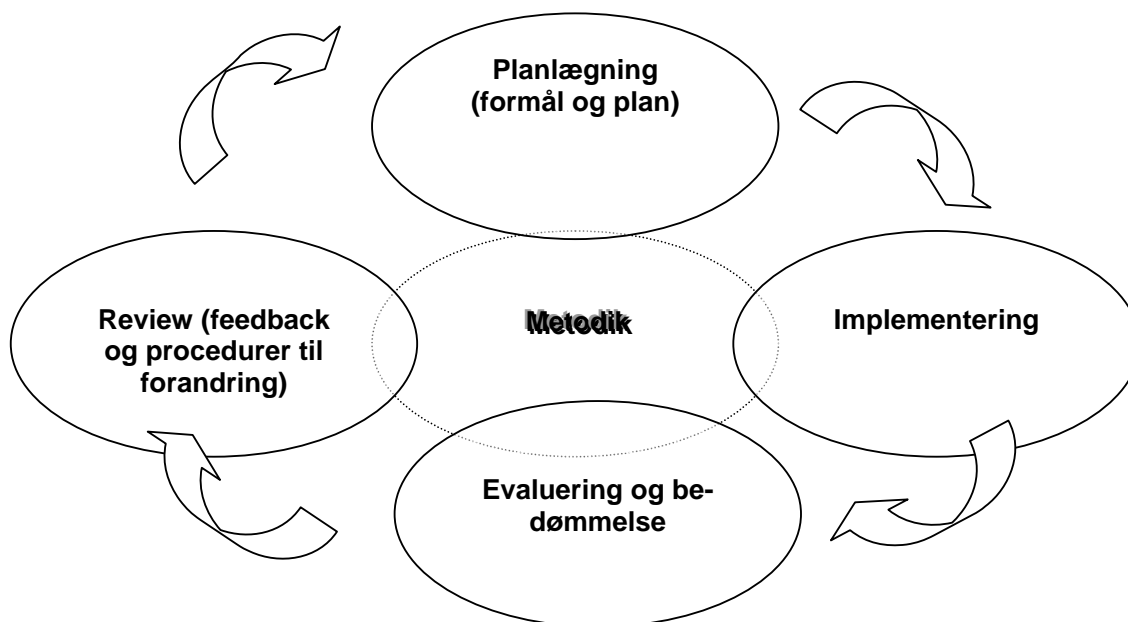
CQAF udgør en europæisk referenceramme som skal sikre og udvikle kvaliteten i EUD, bygget på nøgleprincipperne fra de mest relevante eksisterende kvalitetssikrings-modeller.

CQAF omfatter:

- en model (4 fælles kernekriterier)
- en metodik til bedømmelse og review af systemer: hovedvægten er blevet lagt på selv-bedømmelse, kombineret med ekstern evaluering;
- et observationssystem: dette skal godkendes som anvendeligt på nationalt eller regionalt niveau, og muligvis kombineres med frivilligt peer review på europæisk niveau;
- et måleredskab: et sæt af reference-indikatorer som tilstræber at lette observation og evaluering for medlemsstaterne af deres egne systemer på nationale eller regionale niveauer.

Modellen tilbyder de 4 fælles kernekriterier for kvalitetssikring: Planlægning, Implementering, Evaluering og bedømmelse, samt Review (tilbagemeldinger og procedurer til forandring).

Fælles kernekriterier

Kilde: TWG Quality in VET 2004, 5

Elever (i EUD)

Betegnelsen "elever" bruges til at betegne deltagerne i grundlæggende erhvervsuddannelser. Synonymer er: uddannelsessøgende, lærnere.

EUD

EUD er forkortelsen for "ErhvervsUddannelse", mht. engelsk: se VET.

EUD-udbyder/institution

I Peer Review Manualen, bruges betegnelsen "EUD-udbyder/institution" til at omfatte de institutioner, som er ansvarlige for kvalitetssikring og udvikling, hovedsageligt på skole/college niveauet, men også på den styrende institutions niveau hvis det er her kvalitetssikring og udvikling foregår eller koordineres. Gennem hele håndbogen bruges betegnelserne "EUD-udbyder" og "EUD-institution" synonymt.

Evaluerings ekspert

Evaluerings ekspert er en Peer med speciel viden og ekspertise i evaluering. Udover en Peers aktiviteter, vil han/hun støtte Peer Teamet i at forberede interviewspørgsmål til Peer Besøget, han/hun vil styre de interne debatter i Peer Teamet under Besøget og desuden Kommunikativ valideringsrunden med repræsentanter for EUD-udbyderen ved slutningen af Besøget. Han/hun kan også coache/assistere Peer-Koordinatoren i at skrive Peer Review-Rapporten.

Formativ Evaluering

Formativ Evaluering¹⁰ er en løbende evaluering, som tjener det formål at forbedre ("forme") evalueringens objektet, der for eksempel kan være et Kvalitetsområde, en hel organisation, en uddannelse, et projekt, et produkt, et indgreb, en politik eller en person. I forbindelse med European Peer Review, udføres en formativ evaluering af visse områder eller afdelinger af EUD-udbydere/institutioner.

Det vigtigste fokus for en formativ evaluering er at støtte yderligere forbedringer og bæredygtig udvikling (hvorimod en summativ evaluering er orienteret imod kvalitets-sikring og kontrol). Den kan bruges til at udveksle og dele informationer og til at levere tilbagemeldinger til personale, elever, deltagere og andre involverede personer. I European Peer Review, bliver resultaterne af det formative review hovedsageligt orienteret mod den reviewede institution, for at blive brugt til intern kvalitetsudvikling.

Interessenter (i EUD)

Interessenter i EUD er

- elever,
- personale (ledere, lærere, vejledere og administrativt personale),
- firmaer (som samarbejdspartnere i udbud af EUD, som fremtidige arbejdsgivere),
- uddannelses-institutioner der fører til EUD (institutioner med obligatorisk uddannelse) eller som optager færdiguddannede fra EUD (efter-ungdomsuddannelse/ungdomsuddannelses-sektoren),
- forældre,

¹⁰ Jfr. Glossar wirkungsorientierte Evaluation, Univation-Institut für Evaluation Dr. Beywl & Associates GmbH, Köln (2004) og Nancy Van Note Chism: Peer Review of Teaching (1999).

- arbejdsmarkedets parter,
- uddannelsesmyndigheder osv.

Inddragelsen af forskellige relevante grupper af interessenter i hele review-processen kan varmt anbefales. For det første betinger evaluering af høj kvalitet involvering af interessenter i processen¹¹. For det andet er vigtigheden af interessenter i kvalitetssikring og udvikling gentagne gange blevet understreget som et vigtigt aspekt af europæisk og national EUD-politik.

Kommunikativ validering

Kommunikativ validering bruges i kvalitativ socialforskning for at styrke resultaternes gyldighed: tilbagemeldinger om resultater bliver systematisk afkrævet forskellige interessenter for at udfordre de indsamlede data ligeså vel som fortolkningen af dem. En Kommunikativ validering kan udføres så snart det er nødvendigt i Peer Review processen; i de fleste tilfælde vil det blive brugt ved slutningen af Besøget, f.eks. lige før, under eller efter tilbagemeldingsrunden med EUD-udbyderen.

Koordineringsorgan for Peer Review

Hvis en egnet struktur og tilstrækkelige midler er tilgængelige, kan koordineringen af Peer Review netværket udføres af en kompetent organisation/enhed. I denne håndbog, vil støtteenheden blive kaldt "koordineringsorganet". Etablering af sådan et organ anbefales til at lede komplicerede (tværnationale) Peer Review netværk.

Koordineringsorganet kan blive centralt for koordineringen og organiseringen af Peer Reviews. Det kan være enten en koordinerings-enhed, oprettet af et netværk af EUD-udbydere, det medvirkende personale fra et (offentligt finansieret) pilotprojekt om Peer Review eller et (mere eller mindre) uafhængigt Peer Review-kontor etableret af uddannelsesmyndigheder.

Graden af indflydelse og rammen for koordineringsorganets opgave kan variere, afhængigt af dets organisering: det vil kunne behandle ansøgninger fra Peers, udvælge Peers ved hjælp af en prædefineret profil, sammensætte EUD-udbydere med egnede Peers, opstille et tidsskema for Reviews, indsamle og videresende informationer, organisere Peer-uddannelse og yde vejledning til EUD-udbydere gennem hele processen.

"Kritiske venner"

Synonym for "Peers".

Kvalitet i Erhvervsuddannelser

"Kvalitet" er et uspecifikt og kontekst-afhængigt begreb. Det kan sættes lig med opfyldelsen af mål. Med andre ord, kvalitet er den oplevede virkelighed holdt op imod forventninger (mål). I forbindelse med European Peer Review proceduren er vigtige Kvalitetsområder blevet defineret for at give en indikation om hvad kvalitet i grundlæggende erhvervsuddannelser handler om.

Ledelse af en EUD-udbyder

Person(er) med ansvar for at lede institutionen: disse kan være forstandere, direktører, administrerende direktører osv., plus afdelingsledere og andre ledere (dvs. økonomi- og kvalitets-ledere osv.).

¹¹ Jfr. the Standards for Evaluation of Educational Programmes of the Joint Committee on Standards for Educational Evaluation (1994).

Peers

Peers er oftest kolleger fra andre EUD-udbydere/institutioner (lærere, ledere, vejledere, andet personale). De er eksterne, men arbejder i et lignende miljø og har særlig faglig ekspertise og viden om det evaluerede emne. De er uafhængige og "personer på samme niveau" som de personer hvis performance er ved at blive vurderet.

Peers bliver også sommetider kaldt "kritiske venner".

Peer Review

Peer Review er en form for ekstern evaluering med det mål at støtte den reviewede uddannelsesinstitution i dens kvalitetssikring og kvalitetsudviklingsindsatser.

En ekstern gruppe af eksperter, kaldet Peers, bliver inviteret til at bedømme kvaliteten på forskellige felter af institutionen, såsom kvaliteten af uddannelsen og udbuddet fra individuelle afdelinger eller fra hele organisationen. Under evalueringsprocessen besøger Peers normalt den reviewede institution.

Peer Review Facilitator

Peer Review Facilitatoren er den person, der er ansvarlig for organiseringen og den glatte afvikling af Peer Review hos EUD-udbyderen/institutionen. Han/hun vil sørge for at Peers bliver udvalgt og inviteret i passende tid, at Selv-Rapporteringen er klar og videresendt til Peers og at Peer Besøget er forberedt. Han/hun vil være også den vigtigste kontakt-person for Peers under hele Peer Review proceduren.

Peer Review Rapport

Peer Review-Rapporten er en skriftlig dokumentation for Peer Review. Den bliver fremstillet af Peers. Normalt vil Peer-Koordinatoren, med hjælp fra evalueringseksperter, skrive rapporten på grundlag af notater taget af Peers, interne diskussioner mellem Peers og udfaldene af den kommunikative validering. Alle Peers vil bidrage til rapporten og Peer Teamet som helhed er ansvarlige for Peer Review-Rapporten.

Peer Tandems

Peer Tandems er Peer-makkerpar. I alle aktiviteter med det formål at indsamle data må det anbefales at to Peers er til stede til enhver tid. Dette er en vigtig forhåndsbetingelse for en rimelig og retfærdig proces, idet sandsynligheden for subjektive og vilkårlige bedømmelser kan blive reduceret væsentligt med to peers involveret (princippet om dobbeltstyring). To personer vil desuden være i stand til at registrere mere end én person. I praksis betyder det at Peer Teamet deler sig op i par – Peer Tandems – og udfører flere forskellige aktiviteter på samme tid, og således gør processen mere effektiv.

Peer Review Netværk

Peer Reviews bliver meget ofte udført i netværk af EUD-udbydere/institutioner. Dette netværk kan være blevet etableret til det formål at udføre Peer Reviews eller måske har et eksisterende netværk besluttet at udføre Peer Reviews. Peer Review Netværk kan vise sig at være et værdifuldt middel til at udveksle god praksis og for det at arbejde sammen for forbedringen af hele EUD-sektoren.

Selv-evaluering af en EUD-udbyder

Selv-evaluering er en evaluering der udføres af EUD-udbyderne selv. Det er en vigtig metode til at tilskynde til kvalitetssikring og kvalitetsudvikling på institutionsniveau i hele Europa. For at et Peer Review skal kunne finde sted, må en selv-evaluering først være udført. Resultater fra selv-evalueringen er et vigtigt grundlag for Peer Review. Selv-evalueringen bliver normalt dokumenteret i en Selv-Rapportering.

Selv-Rapportering

Selv-Rapporteringen omfatter resultaterne fra EUD-udbyderens selv-evaluering, som udføres inden Peer Review. Det er det mest basale dokument for Peer Review.

Summativ Evaluering

Summativ evaluering¹² tilstræber at nå til endelige konklusioner med hensyn til kvalitet og brugbarhed af evaluerings-objektet, som for eksempel kan være et Kvalitetsområde, en hel organisation, en uddannelse, et projekt, et produkt, et indgreb, en politik eller en person. Summativ evaluering er orienteret imod kvalitets-kontrol og eksternt ansvar. Den bruger ofte kvantitative og komparative informationer til at give anbefalinger om handlemuligheder, såsom at holde fast ved, udvide eller reducere evaluerings-objektet. Summative evalueringer støtter således også beslutningsprocesser hos politiske myndigheder og fondsbestyrelser.

Triangulation

I socialforskning, kaldes den fremgangsmåde, som går ud på at inkludere forskellige metoder og kilder triangulation. At bruge forskellige metoder og forskellige kilder til information i indsamling af data bidrager til kvaliteten af evalueringen i henseende til objektivitet, pålidelighed og gyldighed. At tilvejebringe vidt forskellige synspunkter fra forskellige interessenter under Peer Besøget vil sætte Peers i stand til at danne sig et mere nøjagtigt og komplet billede.

VET

VET er akronymet for "Vocational Education og Training" mht. dansk: se EUD.

¹² Jfr. Glossar wirkungsorientierte Evaluation, Univation-Institut für Evaluation Dr. Beywl & Associates GmbH, Köln (2004) og Nancy Van Note Chism: Peer Review of Teaching (1999).

XI. Liste over Partnere i LdV Projektet "Peer Review in initial VET"

Danmark

- Odense Tekniske Skole – Odense Technical College, Denmark; www.ots.dk
- Dalum Uddannelses Center – Dalum College of Food and Technology (Denmark); www.dalumuc.dk

Finland

- Opetushallitus – Finnish National Board of Education (FNBE), Finland; www.oph.fi
- Ravintolakoulu Perho – Helsinki Culinary School, Finland; www.perho.fi
- Jyväskylän ammattiopisto, Palvelualojen oppilaitos - Jyväskylä Catering Institute, Finland; www.jao.fi
- Etelä-Karjalan ammattiopisto - South Carelia Vocational College, Finland; www.ekamo.fi

Italien

- Istituto per lo Sviluppo della Formazione Professionale dei Lavoratori (ISFOL) - Institute for the Development of Vocational Training for Workers, Italy; www.isfol.it
- Federazione Nazionale Centro Nazionale Opere Salesiane - Formazione Aggiornamento Professionale CNOS-FAP, Italy; www.cnos-fap.it
- Istituto Professionale per l'Industria e l'Artigianato - I.P.S.I.A, Italy; www.ipsiamonza.it
- Istituto di Istruzione Superiore "don Milani – Depero" - Vocational Institute of Administration, Tourism and Leisure, Social Services and Arts, Italy; www.mide.it
- Centro Italiano Opere Femmilili Salesiane - Formazione Professionale CIOFS-FP Puglia (Italy); www.ciofsfpuglia.it

Nederland

- ROC Aventus – Regional Training Centre Aventus, The Netherlands; www.ventus.nl

Portugal

- Instituto de Soldadura e Qualidade – Welding and Quality Institute (ISQ), Portugal; www.isq.pt
- Centro de Formação Profissional para o Comércio e Afins - Vocational Training Centre for the Trade (CECOA), Portugal; www.cecoa.pt

Rumænien

- Institutul de Stiinte ale Educatiei– Institute of Educational Sciences ISE, Romania, www.ise.ro
- Colegiul Tehnic de Posta si Telecomunicatii "Gh. Airinei" – "Gh. Airinei Technical College of Post and Telecommunication, Romania; www.ptcbuc.8k.com
- Universitatea Politehnica Bucuresti – Polytechnic University of Bucharest (PUB) (Romania); www.pub.ro.

Schweiz

- Erziehungsdirektion des Kantons Bern – Zentralstelle für Lehrerinnen- und Lehrerfortbildung - Educational Directorate Bern, Switzerland; www.erz.be.ch IPS – “Intensivprojekt Schule”.

Tyskland

- Univation: Institut für Evaluation Dr. Beywl & Associates GmbH – Institute for Evaluation Dr. Beywl and Associates GmbH, Germany; www.univation.org

Ungarn

- Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Kar – University of Pécs, Faculty of Of Adult Education and Human Resource Development, Hungary; www.pte.hu

United Kingdom (Skotland)

- Aberdeen College, Scotland, United Kingdom; www.abcol.ac.uk

Østrig

- Österreichisches Institut für Berufsbildungsforschung (öibf) – Austrian Institute for Research on Vocational Training, Austria; www.oeibf.at
- Institut für Höhere Studien (IHS) – Institute for Advanced Studies, Austria, Employment-Qualification-Innovation (EQUI); www.equi.at
- Höhere Lehranstalt für Tourismus Wien 21 – School for Tourism Vienna 21, Austria; www.tourismusschule.at
- Höhere Technische Lehr- und Versuchsanstalt (HTL) für Textilindustrie und Datenverarbeitung Spengergasse – Higher Technical Federal College og Research Institute for Textile Industry og IT, Austria; www.spengergasse.at